

Sähköisten palveluiden kehittäminen osaksi opiskeluhuollon palveluita

Opinnäytetyö YAMK

Hyvinvoinnin digitaaliset palvelut ja prosessit, YAMK

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen, YAMK

Kevät 2024

Riikka Rekonen

Heini Suomalainen

Hyvinvoinnin digitaaliset palvelut ja prosessit, YAMK
Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen, YAMK
Riikka Rekonen ja Heini Suomalainen
Sähköisten palveluiden kehittäminen osaksi opiskeluhoollon palveluita
Päivi Sanerma

Tiivistelmä
Vuosi 2024

Nuoret toivovat nopeasti saatavilla olevaa ja helposti löytyvää tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Tietoa avunsaannin mahdollisuuksista nuoret toivoivat saavansa lisää koulusta. Tämä opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollon palveluiden kanssa. Hyvinvointialueuudistuksen oleellinen tavoite on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategiassa tätä tavoitellaan täydentämällä lähipalveluja laajemmilla etä- ja digipalveluilla.

Opinnäytetyön tavoitteena oli opiskeluhoollon moniammatillisuuden hyödyntäminen sähköisen palvelun ideoinnissa ja suunnittelussa sekä tuottaa tietoa opiskeluhoollon sähköisten palveluiden kehittämiseksi. Tutkimustehtävänä oli selvittää millainen sähköinen palvelu vahvistaa moniammatillista yhteistyötä opiskeluhoollossa sekä millainen sähköinen palvelu madaltaa oppilaan pääsyä opiskeluhoollon palveluihin. Kirjallisuuskatsauksella haettiin tietoa opiskeluhoollon sähköisistä palveluista sekä moniammatillisesta yhteistyöstä. Tutkimustehtäviin etsittiin vastauksia työpajatyöskentelyssä aivoriihimenetelmällä.

Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan kohderyhmäksi valikoitui Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollon palveluiden terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit. Webropol-kyselyllä kartoitettiin työntekijöiden näkemyksiä sähköisen palvelun käyttömahdollisuuksista opiskeluhoollossa. Kyselyyn vastanneista suurin osa koki, että sähköistä työkalua tulisi kehittää ensisijaisesti oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsyyn.

Opinnäytetyössä toteutettiin kaksi työpajaa, joiden lopputuotoksena syntyi neljä sähköisen palvelun ideaa opiskeluhooltoon. Näitä ovat Matalan kynnyksen palvelunohjaus, Sähköiset lomakkeet, Moniammatillinen yhteistyö ja Infosivusto. Palveluideoita voidaan lähitulevaisuudessa hyödyntää esimerkiksi opiskeluhoollon verkkosivuilla. Sivusto mahdollistaisi oppilaille helposti ja kootusti saatavaa tietoa opiskeluhoollon työntekijöistä ja palveluista sekä linkkejä eri toimijoiden sivuille. Tulevaisuuden kehittämistavoitteena moniammatillisen yhteistyön vahvistamiseksi esitettiin yhteistä sähköistä kirjaamisalustaa sujuvoittamaan opiskeluhoollon palveluiden ja opiskeluhoollon yhteistyötä sekä työn organisointia.

Avainsanat Sähköinen palvelu, yläkoulun oppilas, opiskeluhoolto, moniammatillinen yhteiskehittäminen, matalan kynnyksen palvelu.
Sivut 39 sivua ja liitteitä 4 sivua

Young people wish for quickly available and easily accessible information on social and healthcare services. They hoped to receive more information about the possibilities of getting help from school. This thesis was conducted in collaboration with the well-being services of the Vantaa and Kerava areas for pre-primary and basic education. A key goal of the well-being area reform is to improve the availability and accessibility of services. In the Wellbeing services county of Vantaa and Kerava, this is pursued by complementing local services with broader remote and digital services.

The aim of the thesis was to utilize the multiprofessional approach in the ideation and planning of electronic services in student welfare and to provide information for the development of electronic services in student welfare. The research task was to investigate what kind of electronic service strengthens multiprofessional collaboration in student welfare and what kind of electronic service facilitates a student's access to student welfare services. A literature review sought information on electronic services in student welfare and multiprofessional collaboration. Answers to the research questions were sought through workshop sessions using brainstorming methods.

The target group for the research and development activity was the health nurses, counselors, and psychologists of the pre-primary and basic education student welfare services in the Vantaa and Kerava Wellbeing services county area. A Webropol survey was used to assess employees' views on the possibilities of using electronic services in student welfare. Most of the respondents felt that an electronic tool should be developed primarily for easy access to low-threshold services for students.

Two workshops were conducted in the thesis, resulting in four ideas for electronic services in student welfare. These are Low-threshold Service Guidance, Electronic Forms, Multiprofessional Collaboration, and Information Website. The service ideas could be utilized in the near future, for example, on the student welfare website. The site would enable students to easily and comprehensively access information about student welfare staff and services, as well as links to various stakeholders' websites. A future development goal to strengthen multiprofessional collaboration is the proposal for a common electronic recording platform to streamline the collaboration and organization of student welfare services.

Keywords: Electronic service, middle school student, student welfare, multiprofessional co-development, low-threshold service. Pages: 39 pages and 4 pages of appendices.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kehittämiskonteksti	2
2.1	Opiskeluhuollon palvelut	4
2.2	Palveluiden saavutettavuus nuorten näkökulmasta	7
3	Kirjallisuuskatsaus opiskeluhuollon palveluista	8
3.1	Kirjallisuuskatsauksen toteutus	8
3.2	Kirjallisuuskatsauksen tulokset	13
4	Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja kehittämistehtävä	15
5	Opiskeluhuollon sähköisten palveluiden kehittäminen ja menetelmät	15
6	Kehittämistyön toteutus	18
6.1	Kyselyn aineiston analyysi	19
6.2	1. Työpaja	22
6.3	2. Työpaja	23
7	Kehittämistyön tulokset	25
7.1	Matalan kynnyksen palvelunohjausta	26
7.2	Sähköiset lomakkeet	28
7.3	Moniammatillinen yhteistyö	30
7.4	Infosivusto	32
8	Eettisyys, kestävyys ja vastuullisuus	33
9	Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset	34
	Lähteet	39

Kuvat ja taulukot

Kuva 1 Organisaatiokaavio 1	3
Kuva 2 Organisaatiokaavio 2	3
Kuva 3 Opiskeluhuollon kokonaisuus	5
Kuva 4 Pico taulukko	9
Kuva 5 Tietokantahaku	10

Kuva 6 Syklit.....	17
Kuva 7 Kyselyn vastausten teemoittelu.....	21
Kuva 8 Palveluideoiden yhteenveto	25
Kuva 9 Matalan kynnyksen palvelunohjausta.....	27
Kuva 10 Lomakkeet	29
Kuva 11 Moniammatillinen yhteistyö	31
Kuva 12 Infosivusto	32

Liitteet

- Liite 1. Prisma 2020 Flow diagram
- Liite 2. Kysely opiskeluhuollon palveluiden työntekijöille

1 Johdanto

Lasten ja nuorten palveluissa tavoitteena on tarjota tukea ja palveluita heidän omilla kehitysympäristöissään (Hietanen-Peltola ym. 2019, s. 7). Vuoden 2023 Kouluterveyskyselyssä koko maan 8. ja 9.luokkalaisista 69,2 % kokee terveydenhoitajan luokse pääsyn helpoksi, mutta 2,3 % kertoo, ettei yrittämisestä huolimatta ole päässyt terveydenhoitajalle. Kuraattorin luokse pääsyn helpoksi koki 61,5 % ja vaikeaksi 1,6 %. Psykologin luokse pääsyn helpoksi koki 56,7 % ja vaikeaksi 2,2 %. Vuodesta 2019 alkaen oppilaat ovat kokeneet opiskeluhoollon palveluihin pääsyn vaikeutuneen. (THL, 2023a)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportissa on koottu yhteen perheiden, lasten ja nuorten julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaista saavutettavuutta koskevaa tietoa. Raportin tulokset on julkaistu vuonna 2023. Erityisessä fokuksessa raportin mukaan palveluissa ovat haavoittuvassa asemassa olevat perheet, lapset ja nuoret. Saavutettavuus on keskeinen tekijä haavoittuvassa asemassa olevien perheiden palveluihin hakeutumisessa. Selvityksen mukaan lapsille ja nuorille on tärkeää avun saamisen luottamuksellisuus ja nopea saatavuus lähipalveluna. Useimmat toivovat saavansa hoitoa mielenterveysongelmiin myös koulussa (THL, 2023b, ss. 1, 96).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla, opiskeluhoolltopalveluiden seuranta OPA 2022- kyselyssä useammassa ammattiryhmässä oli toiminnan kehittäminen opiskeluhoolltoryhmässä nostettu tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi. Se oli nostettu myös hyvin toimivien asioiden joukkoon. (Hietanen-Peltola ym. 2022, s. 91)

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirtymisen myötä esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollon palveluiden ammattilaiset siirtyivät samalle palvelualueelle. Tämä uudistus antaa entistä paremmat mahdollisuudet toiminnan ja palveluiden kehittämiseen. Opiskeluhoollon monialaisen yhteistoiminnan kehittäminen on opiskeluhoolltoa ohjaava keskeinen toimintaperiaate (Oppilas- ja opiskeluhoolltolaki 128/2013.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vastata kysymykseen millainen sähköinen palvelu vahvistaa moniammatillista yhteistyötä opiskeluhoollollossa sekä millainen sähköinen palvelu madaltaa oppilaan pääsyä opiskeluhoollon palveluihin. Kysymykseen vastaamiseksi osallistimme opiskeluhoollon palveluiden ammattilaiset tutkimukselliseen kehittämistoimintaan opiskeluhoollon sähköisten palveluiden ideoimiseksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella. Työpajatyöskentelyssä osallistujilla oli mahdollisuus vapaasti

tuottaa ideoita moniammatillisessa ryhmässä. Työpajatyöskentelyn tavoitteena oli tunnistaa kehitettäviä kohteita opiskeluhuollon sähköisissä palveluissa. Toteutetut työpajat opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa toivat sähköisen palvelun ideoinnin lähelle arkea ja käytännön työtä nuorista ja heidän perheidensä sekä koulujen kanssa.

2 Kehittämiskonteksti

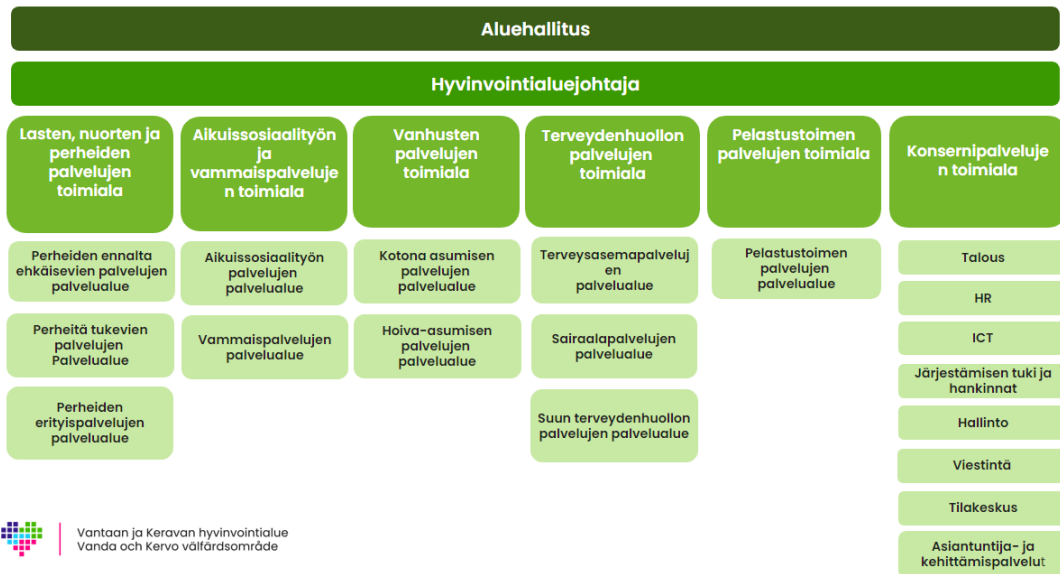
Opinnäytetyömme aihe, sähköisten palvelujen kehittäminen osaksi opiskeluhuollon palveluita on ajankohtainen ja työelämä lähtöinen. Hyvinvointialueuudistuksen myötä Vantaan ja Keravan perusopetuksen kouluterveydenhoitajat, psykologit ja kuraattorit siirtyivät samalle tehtäväalueelle saman tehtäväaluepäällikön alaisuuteen. Tämä antoi hyvän mahdollisuuden opiskeluhuollon sähköisten palveluiden kehittämiseen. Toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon palveluiden kanssa.

Hyvinvointialueet vastaavat opiskeluhoitopalveluiden eli koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisestä. Poikkeuksena tästä on Helsinki, jossa palvelut ovat opetustoimen alaisuudessa. Opiskeluhuollon palvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluina kouluissa ja oppilaitoksissa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella opiskeluhuollon palvelut sijoittuvat lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialalle. Alla olevissa kuvissa on esitetty Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatiokaavio.

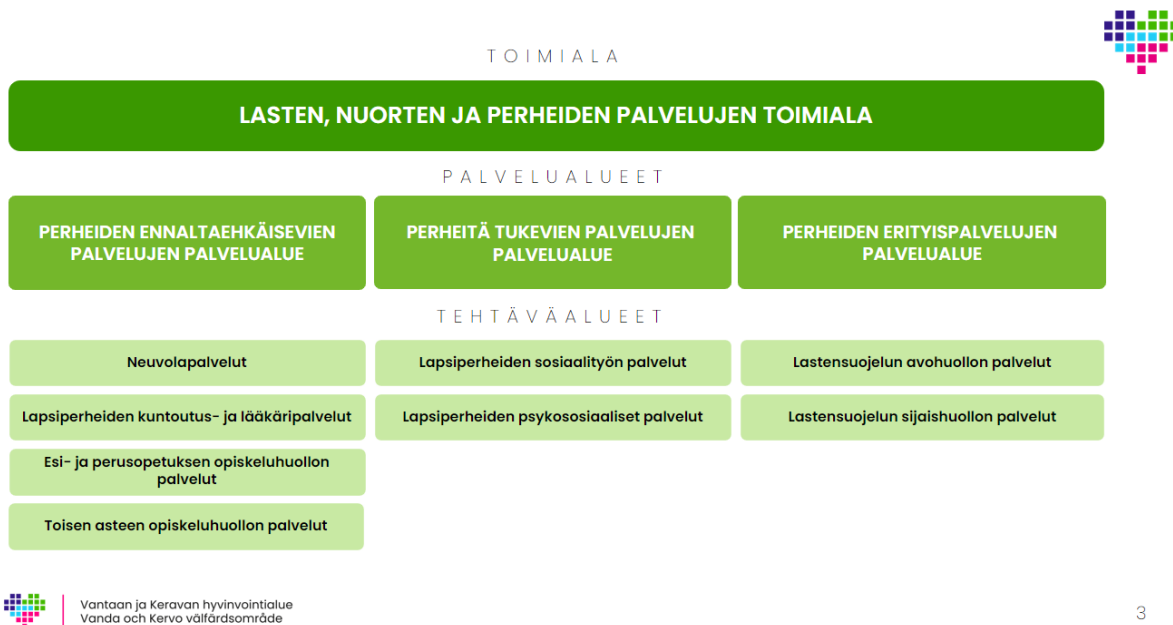
Kuva 1 Organisaatiokaavio 1. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, intranet, n. d.)

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatio

Toimialojen ja palvelualueiden välille muodostuu ja lisätään yli meneviä kehittyviä toimintamalleja, prosessien suunnittelua ja yhteistyötä.

Kuva 2 Organisaatiokaavio 2. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, intranet, n. d.)

Organisaation toimintaa ohjaavat lainsäädäntö, missio, visio ja strategia. Niiden tulee vastata muuttuvaan toimintaympäristöön sekä asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.

Hyvinvointialueuudistuksen oleellinen tavoite on palveluiden saatavuuden ja

saavutettavuuden parantaminen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialuestrategiassa tätä tavoitellaan esimerkiksi täydentämällä lähipalveluja laajemmilla etä- ja digipalveluilla. Näin pyritään tukemaan nopeaa palveluihin pääsyä ja työn tekemisen optimointia. Valtuustokauden tavoitteisiin on kirjattu, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle laaditaan digipalveluiden kehityssuunnitelma, jolla määritetäisiin ja sen toteutumista seuraten suunnitellaan asiakkaiden hyvinvointia sekä ammattilaisen työtä tukeva kokonaisuus. (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, 2022, s. 18–19)

Digitaalisten palveluiden tarjoamista koskeva digipalvelulaki, 306/2019 toimeenpanee EU:n saavutettavuusdirektiivin Suomessa. Laki tuli voimaan 1.4.2019. Se korostaa viranomaisten vastuullisuutta tarjota laadukkaita sähköisiä palveluja asiakkaille sekä mahdollistaa sähköinen asiointi. Yhteiskunnan suuntautuessa yhä enemmän sähköisten palvelujen tuottajaksi ja käyttäjiksi, edellytetään myös palvelun tarjoajalta sellaisia teknisiä ratkaisuja, jotka ovat saavutettavia ja esteettömiä. (Laaksonen ym., ss. 153–154; Suomidigi., s. 32).

2.1 Opiskeluhuollon palvelut

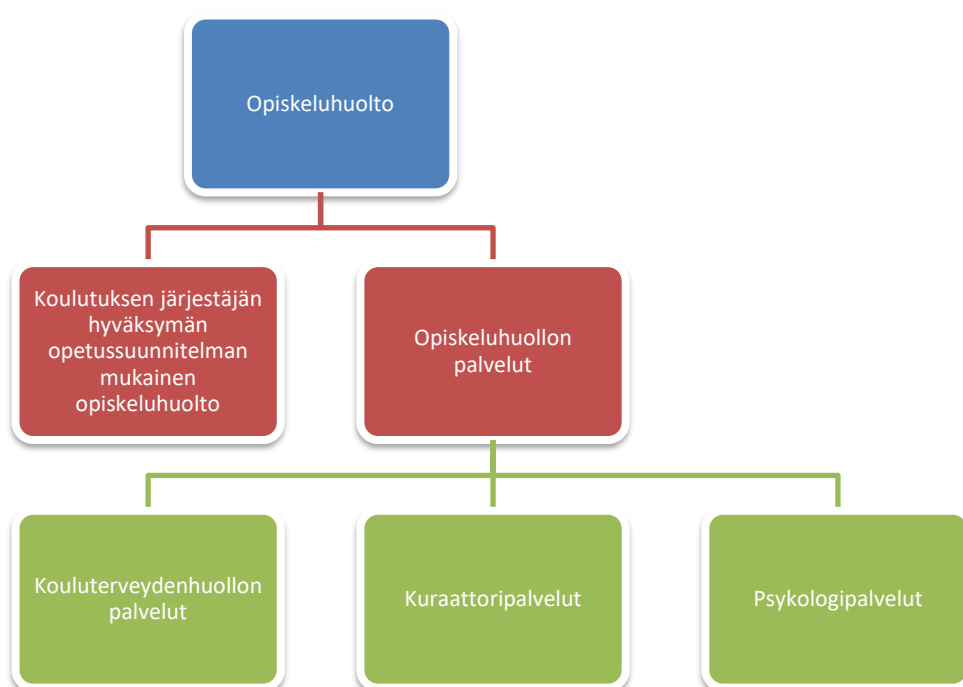
Ruotsissa opiskeluhoitoryhmät ovat pakollisia peruskouluissa. Opiskeluhuollon työ on terveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää. Siinä työskennellään oppimiseen, terveyteen ja psykososiaalisiin aiheisiin liittyvissä asioissa. Rehtori vastaa monialaisesta opiskeluhoollon ryhmästä, johon kuuluu erityisopettaja sekä ammattilaisia lääketieteeseen, psykologian ja sosiaalialan aloilta. (Larsliden & Nilholm, 2021, s. 5) Suomessa oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään opiskeluhoollon ja opiskeluhoollon palveluiden yleiset säännökset, opiskeluhoollon järjestämisen, yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamisen sekä opiskeluhoollon ohjauksen ja valvonnan toteutuksesta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 128/2013) Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastaa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa valtakunnallisesta opiskeluhoolltopalveluiden kehittämisestä ja ohjaamisesta (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 128/2013; OKM, n.d.).

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta hyvinvointialueille liittyen tehtiin uudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin ja määräykseen opiskeluhoollon osuuden osalta. Käsitetarkistuksia tehtiin esi- ja perusopetuksessa, jonka osalta siirryttiin käyttämään oppilashuolto käsitteen sijaan termiä opiskeluhoolto, joka yhtenäisti käytännöt eri koulutusmuodoissa. (Opetushallitus, 2022)

Opiskeluhuollon kokonaisuuteen kuuluu koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan, miten opiskeluhoitoa toteutetaan kunnissa ennaltaehkäisevänä ja ensisijaisesti koko oppilaitosyhteisön yhteisöllisenä opiskeluhoitona sekä yksilökohtaisena opiskeluhoitona. (THL, 2015, s. 26; OKM, n.d.) Opiskeluhoollon merkitys oppilaan tuen tarpeen tunnistamisessa ja avun saannissa on merkittävä (Ruutu, 2019, s. 94) Alla olevassa taulukossa kuvataan, miten opiskeluhoollon kokonaisuus rakentuu.

Kuva 3 Opiskeluhoollon kokonaisuus

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla edistetään koko koulun toimintakulttuuria ja oppilaiden hyvinvointia. Yhteisöllinen opiskeluhoito on opiskeluhoollon työn ensisijainen toteuttamismuoto. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla edistetään oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuuta, vuorovaikutusta, osallisuutta sekä opiskeluympäristön turvallisuutta, terveellisyyttä ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013) Yhteisön hyvinvointi ja sen edistäminen on kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien vastuulla. Opiskeluhoitoryhmä vastaa yhteisöllisen toiminnan suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista rehtorin johdolla. (THL, n.d.; Opetushallitus, n.d.)

Jokaisella opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tueksi ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhohtokertomus, johon kirjataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot. Monialaiseen asiantuntijaryhmään voi kuulua oppilaan, vanhempien, opiskeluhoollon ammattilaisten sekä koulun henkilökunnan lisäksi myös muita toimijoita oppilaan ja vanhempien suostumuksella. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013; THL, n.d.; Opetushallitus, n.d.)

Moniammatillisessa yhteistyössä on mahdollisuus luoda uutta tietoa ja toimintatapoja käyttämällä hyödyksi kunkin ammattilaisen erityisosaamista. Parhaimmillaan moniammatillisella työskentelyllä voidaan edistää yhteisasiantuntijuuden kehittymistä ja luoda toimivat ja tavoitteelliset edellytykset asiakkaan riittävän hyvälle hoidolle. Moniammatillisuus on ajankohtainen näkökulma, koska tällä hetkellä sosiaali- ja terveysalalla eletään sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen muutostilassa. Kehittämisen näkökulmasta asiakaslähtöiset perusterveydenhuollon palvelut määritellään kansallisella tasolla yhdeksi terveydenhuollon kehittämislinjojen päätavoitteeksi. Terveydenhuollossa asiakkaan hoitamiseen liittyvät kysymykset nähdään yhä vahvemmin eri ammattilaisten yhteisenä työalueena (Tiirinki ym., 2016, ss. 106, 109). Tässä opinnäytetyössä opiskeluhoollon palveluiden moniammatillisella tiimillä tarkoitetaan terveydenhoitajien, kuraattoreiden ja psykologien sekä koululääkärien yhteistyötä. Opiskeluhoollon palveluiden eri ammattilaiset ideoivat yhdessä sähköisiä palveluita opiskeluhoollon käyttöön. Yhteisenä näkemyksenä on lisätä opiskeluhoollon palveluiden saavutettavuutta oppilaille sekä heidän perheilleen.

Kouluyhteisössä opiskeluhoollon ammattilaiset kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja lääkäri muodostavat moniammatillisen tiimin. Isoherranen (2012) nostaa esille neljä taitoa ja valmiutta, joita toimivassa tiimissä on hyvä olla. Näitä ovat reflektiivinen arvioinnin taito, jossa on kyky nähdä asia eri näkökulmista ja taitoa perustella oma mielipide sekä kyky kuunnella erilaisia näkökulmia. Näihin taitoihin kuuluvat myös taitavan keskustelun ja dialogin taidot sekä kyky jaettuun johtajuuteen. Roolien joustavuutta tarvitaan, kun pyritään potilaslähtöiseen ja osaamista hyödyntävään työskentelyyn. Kouluterveydenhuolto tarjoaa monipuolista tukea oppilaille ja perheille. Erityisesti terveystottumuksiin liittyvissä asioissa terveydenhoitajat kokevat tuen mahdollisuudet hyviksi. Oppilaiden käytösongelmissa, vanhempien päihdeongelmissa sekä parisuhdeongelmissa tuen tarjoaminen taas koetaan

haastavaksi. (THL, 2019, s. 13) Moniammatillisella yhteistyöllä pystytään paremmin vastaamaan oppilaiden ja perheiden tarpeisiin.

2.2 Palveluiden saavutettavuus nuorten näkökulmasta

Suomessa nuorten hyvinvointia kartoitetaan ikäryhmittäin kattavasti Kouluterveyskyselyillä. Osana Lasten ja nuorten palvelujen saavutettavuuden kehittämishanketta pyrittiin selvittämään Kouluterveyskyselyistä nousseita teemoja syvällisemmin nuorten näkökulmasta. Yhteiskehittämisen ja kokeilun kautta haettiin dialogista toimintamallia nuorten kokemusten kartoittamiseksi ja viemiseksi osaksi palveluiden kehittämistä. Nuorten toiveet palvelujen suhteen liittyivät kohtaamiseen ja siihen, että heistä ollaan kiinnostuneita ja kuunnellaan yksilöinä. Esille nousi, että palveluihin hakeutuminen on vaikeaa, ellei osaa selkeästi nimetä mihin palvelua tarvitsee. Nuorille on tärkeää, että avun hakemiseen liittyy luottamuksellisuus ja vaitiolovelvollisuus sekä tunne siitä, ettei nuoren esiin tuomaa asiaa vähätellä. (THL, 2023b, s. 89; Huhta ym., 2023, s. 4)

Lasten ja nuorten palveluiden yhdenmukaisen saavutettavuusraportin mukaan nuoret toivovat nopeasti saatavilla olevaa ja helposti löytyvää tietoa matalan kynnyksen palveluista. Tietoa avunsaannin mahdollisuuksista nuoret toivoivat saavansa lisää myös koulusta. Nuoret kokevat, että tietoisuuden lisäämisellä voitaisiin kriisejä normalisoida ja vähentää näin avun pyytämiseen liittyvää häpeää. Nuoret toivoivat, että palveluihin pääsisi ilman soittelua, ajanvarausta tai vanhemmille kertomista. Nuoret toivoivat aikuisilta kykyä kuunnella ja luoda rento ilmapiiri, jolloin asioista kertominen koettaisiin helpommaksi. (THL, 2023b, ss. 9, 91; Huhta ym., 2023, s. 4)

Nuoret toivovat helposti saavutettavia palveluita, mutta toisinaan palveluiden läheisyys esimerkiksi koululla koetaan arveluttavana. Osalla nuorista yhteydenoton esteenä on pelko, käsitys tai kokemus siitä, että opiskeluhuollon ammattilaiset ovat vanhempiin yhteydessä nuoren asioissa. Opiskeluhuollon tiloihin kulkeminen koetaan leimaavana. Kasvokkain tapahtuva kohtaaminen ja ääneen puhuminen saatetaan myös kokea vaivaannuttavana. (Pitkänen ym., 2022, s. 79; THL, 2019, ss. 10–11; Huhta ym., 2023, s. 4)

Vuoden 2020 Nuorisobarometrissa selvitettiin 15–29-vuotiaiden nuorten näkemyksiä ja kokemuksia sähköisistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Lähes kaikilla nuorilla on käytössään älypuhelin tai nettiliittymä. Enemmistö nuorista kertoo haluavansa käyttää tarvitsemiaan palveluja sähköisesti. Nuorista vain 15 % ei ole kiinnostunut sähköisestä asioinnista. Vieraskieliset kokevat sähköisten palvelujen käyttämisen ja palveluiden

löytämisen vaikeaksi. Muita sähköisten palveluiden ongelmalliseksi kokemisen riskiä lisääviä taustatekijöitä ovat lastensuojelutausta, terveys- tai mielenterveysongelma sekä kokemus vähemmistöön kuulumisesta. Tyttöjen ja poikien välillä ei ilmene juurikaan eroja sähköisiin palveluihin suhtautumisessa. Tytöt ovat käyttäneet enemmän sähköisiä mielenterveyspalveluita. Tämä liittyy yleisemmin palvelun tarpeeseen, eikä niinkään suhtautumisessa sähköisiin palveluihin (OKM, 2020, s. 53).

Nuorille suunnatuista sähköisistä palveluista Mieli ry tukee toiminnallaan nuorten mielenterveyden vahvistamista. Mieli ry:n järjestämä Sekasin-chat palvelu on tarkoitettu 12–19-vuotiaille nuorille. Sekasin-chatissa käytiin vuonna 2022 yli 32 000 keskustelua, mikä on noin 4000 keskustelua enemmän kuin vuonna 2021. Yleisin yhteydenoton syy on useimpina vuosina ollut nuoren paha olo. Nuorten itsetuhoiset ajatukset ovat olleet nousussa keskusteluissa syksyn 2022 aikana. Sekasin-chat palvelussa nuoret saavat tukea matalalla kynnyksellä elämässään kohtaamiinsa hankaliin kysymyksiin. (Peltoniemi & Raappana, 2023)

3 Kirjallisuuskatsaus opiskeluhuollon palveluista

Tässä opinnäytetyössä kirjallisuuskatsauksen avulla pyrittiin löytämään ne tutkimukset ja aineistot, jotka kertovat opiskeluhuollon palveluista ja erityisesti nuorille suunnatuista matalan kynnyksen palveluista sekä sähköisistä palveluista. Opiskeluhuollon sähköisiä palveluja on tutkittu vähän. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on luoda synteesi siitä mitä aiheeseen liittyvistä käytännöistä jo tiedetään sekä osoittamaan mihin suuntaan alan ja aihepiirin tutkimustieto on kehittymässä. Kirjallisuuskatsauksen on tarkoitus näyttää mistä näkökulmista ja miten kyseistä asiaa on aiemmin tutkittu ja miten suunnitteilla oleva tutkimus liittyy olemassa oleviin tutkimuksiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, ss. 138; Vilka, 2023, ss. 23–24)

3.1 Kirjallisuuskatsauksen toteutus

Tässä opinnäytetyössä tiedon hakemiseen ja hakusanojen määrittämiseen käytimme apuna PICO-menetelmää. PICO on järjestelmällisen katsauksen tekemisessä käytettävä työkalu, jonka avulla tutkimuskysymys muotoillaan oikein. PICO:n avulla tunnistetaan tutkittavan tiedon tarve ja muutetaan tutkimuskysymys hakutermeiksi. PICO koostuu neljästä osasta. PICO:n osat ovat P= potilas, ongelma tai potilasryhmä, jota tutkitaan. I= interventio, tutkittava menetelmä, jolla ongelmaan pyritään vaikuttamaan. C= vertailumenetelmä eli vaihtoehtoinen

menetelmä, johon tutkittavaa menetelmää verrataan, O= tulos, menetelmän tuottamat tulokset, joita halutaan selvittää. PICO-menetelmässä ei ole välttämätöntä hakea kaikkia kysymyksen osia vaan se tulee rajata tutkimusasetelman mukaan. (Isojärvi, 2011, ss. 2–4, 6)

PICO-menetelmän avulla muodostimme hakutermejä ja niiden synonyymeja sekä hakulauseita löytääksemme tutkimuksia, joissa esiintyvät avainsanat opiskeluhoito, lapset ja nuoret, moniammatillisuus ja sähköiset palvelut. PICO-menetelmään valittuja hakutermejä tarkensimme Hämeenlinnan ammattikorkeakoulun informaation kanssa. PICO-asetelmassa tutkimuskysymyksen osat määrittelimme seuraavasti. P on toiminnan kohde tai toimija, I on tutkittava menetelmä, C on vaihtoehtoinen menetelmä sekä O on menetelmän tulokset. Tarkoituksenamme ei ole verrata tutkittavaa kohderyhmää muihin ryhmiin, joten PICO: sta jätettiin määrittelemättä kohta C. (Isojärvi, 2011, ss. 2–6)

Hakusanat olemme määritelleet ontologisen asiasanaston YSO kautta suomeksi ja englanniksi. Hakusanoiksi valikoituivat pääkäsitteenä ”oppilashuolto” ja ”opiskeluhoito”, ”pupil welfare” ja alakäsitteiksi ”potilastietojärjestelmät”, ”patient information systems”, ”mobiilipalvelut”, ”mobile services” sekä ”sähköiset palvelut”, ”digital services”, ”e-services”. Käytimme englanninkielisen materiaalin hankkimiseksi lisäämällä hakusanat ” ja ”pupil health” hakulauseisiin, jotta saisimme oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia ulkomailla koskevaa tietoa mukaan kirjallisuuskatsaukseemme. P = koululaiset, terveydenhoitajat, koulukuraattori, koulupsykologit, I = digitaaliset tai sähköiset palvelut, C = ei verrata, P = tuottaa tietoa sähköisistä opiskeluhoitojen palveluista. Alla olevaan taulukkoon on koottu avainsanoja kuvaavat hakusanat.

Kuva 4 Pico taulukko

Pico taulukko	P	I	C	O
Hakusanat	lapset ja nuoret, oppilas, opiskeluhoito, oppilashuolto terveydenhoitajat, koulupsykologit, koulukuraattorit,	potilastietojärjestelmät, sähköiset palvelut, mobiilipalvelut, matalan kynnyksen palvelut		opiskeluhoito, oppilashuolto sähköiset palvelut ja niiden kehittäminen, organisaation oppiminen

	children and youth, school student, pupil welfare, comprehensive school student, public health nurses, school nurses, school welfare officers, school psychologist	patient information systems, digital services, e-services, mobile services		pupil welfare, e-services, improve services, organizational learning
--	--	--	--	--

PICO- jäsenystä käyttäen muodostimme hakulauseet. Informaatikon kanssa valitsimme aineiston hakemisen kannalta tarkoituksenmukaisimmat hakulauseet. Tiedonhakuun käytimme Pubmed, Finna.fi, Medic ja Cinahl tietokantoja. Teimme rajauksen aineiston aikavälin perusteella 2012–2023, julkaisukielenä suomi tai englanti. Suomenkielisen aineiston osalta otimme mukaan kirjat, pro gradu-työt, väitöskirjat, artikkelit sekä korkeakoulun julkaisut. Lisäksi haimme aineistoa manuaalisesti eri lähteistä sekä Google Scholar -tietokannasta. Taulukkoon on kerätty hakuhistoria eri tietokannoista, hakusanat ja käytetyt rajaukset sekä hakutulokset.

Kuva 5 Tietokantahaku

Tietokanta	Päivämäärä	Hakusanat	Rajaukset	Tulokset
Pubmed	3.7.2023	"pupil welfare team" AND digital service* OR e-service*	2012–2023 englanti/suomi, kirja, e-kirja, lehti/artikkeli, E-artikkeli, väitöskirja	28
	3.7.2023	digitalservices”AND school welfare officer*		0
	3.7.2023	e-services”AND school welfare officer*		0
	3.7.2023	digital services and school		6
Finna.fi	8.6.2023	sähköiset palvelut AND kouluterveydenhuolto	2012–2023 englanti/suomi, kirja, e-kirja, lehti/artikkeli, E-artikkeli, väitöskirja,	99 tulosta

			liseniaatintyö, pro-gradu	
Finna.fi	10.6.2023	sähköiset palvelut AND oppilashuolto	2012–2023 englanti/suomi, kirja, e-kirja, lehti/artikkeli, E-artikkeli, väitöskirja, liseniaatintyö, pro-gradu	8 tulosta
Finna.fi	10.6.2023	sähköiset palvelut AND opiskeluhuolto	englanti/suomi, kirja, e-kirja, lehti/artikkeli, E-artikkeli, väitöskirja, liseniaatintyö, pro-gradu	23 tulosta
Medic	19.6.2023	koulutervey* AND sähköiset palvelut	2012–2023 vain kokoteksti, kieli suomi ja kaikki julkaisutyypit	4 tulosta
Medic	20.5.2023	"Verkkopalvelut"OR"sähköiset palvelut"AND koulukur*	2012–2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	2 tulosta
Medic	20.5.2023	"digitalservices"AND school welfare officer*	2012-2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	0 tulosta
Medic	20.5.2023	"e-services"AND school welfare officer*	2012-2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	0 tulosta
Medic	20.5.2023	"Verkkopalvelut"OR"sähköiset palvelut"AND koulupsyk*	2012–2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	2 tulosta
Medic	20.5.2023	("digitalservices")AND school psychol*	2012–2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	0 tulosta
Medic	20.5.2023	"e-services"AND school psychol*	2012-2023	0 tulosta
Medic	19.5.23	"Opiskeluhuolto" OR "oppilashuolto"	2012–2023	80

			kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	
Medic	19.5.23	“pupil welfare”	2012–2023 kokoteksti, kaikki julkaisutyypit	2
Cinahl	20.5.2023	"pupil welfare team" AND (digital service* OR e-service*)	2012-2023 Peer Reviewed Evidence-Based Practice	0
Cinahl	27.6.23	Pupil welfare	2012-2022	19
Finna.fi	3.7.2023	matalan kynnyksen palvelu AND nuor*	2013-2023 väitöskirja, kirja, lehti/artikkeli	31

Sopivan aineiston löytämiseksi ja karsimiseksi käytimme Prisma kaaviota (Liite Prismakaavio). Prisma on järjestelmällisten kirjallisuuskatsausten ja meta-analyysien raportoimiseen kehitetty näyttöön perustuva ohje (University of Oxford, 2021).

Prismaan valikoitui aineistoa seuraavista hakukoneista ja viitekantatiedoista Pubmed, Finna, Medic ja Chinahl yhteensä n=345. Näistä poistimme tuplana tulleet aineistot, sekä aineiston, joka ei täyttänyt hakukriteerejä. Aineistosta karsiutui pois n=12. Seuraavaksi kävimme molemmat koko aineiston läpi otsikkotasolla, ja yhdessä keskustellen karsimme aineistosta pois n=314. Luimme jäljelle jääneen n=19 aineiston tiivistelmät ja perusteluiden jälkeen pois karsiutui n=14 ja jatkoon jäi n=5. Nämä luimme kokonaan. Lukemisen jälkeen päätimme ottaa kirjallisuuskatsaukseen n=3 aineistoa.

Manuaalisella haulla Prismaan tuli n=15 aineistoa. Manuaalista aineistoa kerättiin eri yhteyksissä vastaan tulevasta aineistosta sekä tutkimusten ja raporttien lähdeviitteistä. Luimme kaikki aineistot läpi ja aineistosta karsiutui n=3 pois. Manuaalisesta hausta kirjallisuuskatsaukseen valikoitui n=12 aineistoa. Näin Prisman karsinnan ja manuaalisen haun yhteistuloksena kirjallisuuskatsaukseen valikoitui n=15 aineistoa.

Opinnäytetyössämme käytämme aineistolähtöistä sisällön analyysia apuna kirjallisuuskatsauksen aineiston järjestämisessä. Kun sisällönanalyysiä käytetään apuvälineenä, useimmiten jo yläluokkien luokittelu riittää. Niiden avulla saadaan aineisto järjestettyä ja ryhmiteltyä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, ss. 139–140).

Kävimme läpi kirjallisuuskatsauksen valikoituneet 15 aineistoa, joista etsimme millaisia moniammatillisia rakenteita opiskeluhuollon palveluita koskevista tutkimuksista löytyy sekä millaisia sähköisiä palveluja nuorille on tarjolla. Tämän myötä meille hahmottui sisällysluettelo kirjallisuuskatsaukseen.

Luimme aineistoa ja yläluokaksi muodostui moniammatillista yhteistyötä ja rakenteita tukevia tekijöitä ja moniammatillista yhteistyötä vahvistavia tekijöitä. Näihin kuuluvat kirjaamiseen, yhteisiin tapaamis- ja kokouskäytänteisiin liittyvät tekijät. Lisäksi tähän kuuluu henkilöstön sähköisten palveluiden osaamistarpeiden lisääntyminen omassa työssä sekä asiakkaan ohjaamisessa sähköisten palveluiden käyttöön.

Toiseksi yläluokaksi muodostui, millaisia palveluja nuoret toivovat ja millaiset palvelut he kokevat helposti saavutettaviksi. Halusimme selvittää myös mitkä tekijät koetaan esteeksi palveluun hakeutumisessa. Näihin liittyen meitä kiinnostivat nuorten näkökulma palveluihin, palveluiden aukioloaika, luottamuksellisuus, ympäristö, mahdollisuus saada palvelua nimettömänä, ongelman vähättely ja pelko siitä, ettei tule kuulluksi.

3.2 Kirjallisuuskatsauksen tulokset

Ruotsissa tehdyssä tapaustutkimuksessa (Larsliden & Nilholm, 2021, s. 3) tutkittiin, onko opiskeluhuollon mahdollista työskennellä terveyttä edistävästi ja ennaltaehkäisevästi. Tapaustutkimuksessa kerrottiin, että havainnot aiemmin Yhdysvalloissa tehdyissä tutkimuksissa olivat samankaltaisia, kuin muissakin koulutusjärjestelmissä. Haasteita tunnistettiin esimerkiksi *eri toimialojen yhteistyössä*, oppilaan ongelmien vastuun siirrossa koteihin koulun sijaan sekä opettajien kokemuksessa saada tukea.

Tutkittaessa Sote-ammattilaisten näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista sähköisten palveluiden ja palveluiden integraation osalta (Lehtoaro ym., 2019, s. 7–8) todettiin tärkeäksi, että ammattilaiset *tuntevat ja ymmärtävät toistensa työroolit*. Lisääntyvää osaamistarvetta koettiin erityisesti moniammatillisen yhteistyön toteutumiseksi asiakkaan tarpeiden kartoituksessa ja palvelun suunnittelussa. Sähköisten palveluiden uskottiin lisääntyvän perusterveydenhuollossa ja niiden arvioitiin lisääntyvän ja olevan merkittävä osa ammattilaisen työtä.

Sote-ammattilaisten näkemyksissä *moniammatilliseen yhteistyöosaamiseen* nähtiin liittyvän keskeisesti tiimityötaitojen ja verkostotyöskentelyn osaamisen vahvistaminen. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää yhteensopivia tieto- ja kommunikointijärjestelmiä sekä

ammattilaisten osaamista näiden käyttöön, jotta yhteistyötä voidaan vahvistaa. Parhaimmillaan digitalisaatio ja robotisaatio voivat vapauttaa resurssia kasvokkain tapahtuviin asiakaspalvelutilanteisiin sekä tuoda yhden *palvelukanavan- ja välineen asiakkaalle ja sote-henkilöstölle*. (Lehtoaro ym., 2019, ss. 45–46)

Sähköisiä palveluita suunniteltaessa *on tärkeä ottaa työntekijät mukaan jo suunnitteluvaiheeseen*. Tämä vahvistaa sitoutumista uuden toiminnan käyttöönottoon. DigiSote hankkeessa (Steffansson & Kettunen, 2018, s. 68–76) mallinnettiin digitaalisten palveluiden käyttöönottoa edistävä yhteinen käyttöönoton malli. Kyselyssä ammattilaiset määrittivät digitaalisten palveluiden tarpeiksi ja tavoitteiksi mm. asiakkaiden turvallisuuden, palvelun muotoilun asiakkaan tarpeista sekä työn organisoinnin.

Matalan kynnyksen käsitettä voidaan tarkastella eri näkökulmista. Lähtökohta on, että siinä pyritään helpottamaan palveluihin pääsyä (Huhta ym., 2023, ss. 3–4). *Palveluiden saavutettavuuteen* tulee myös kiinnittää huomiota erityisesti opiskeluhuollon palveluissa, joita käyttävät eri-ikäiset oppilaat, joilla on ikätasoon, suomen kieleen tai oppimisen haasteisiin liittyviä rajoitteita. Käytännössä matalan kynnyksen palvelun ominaisuuksia ovat esimerkiksi spontaanin asioinnin mahdollisuus, pidennetyt ja kohderyhmään sovitut aukioloajat, sijainti saavutettavuuden näkökulmasta sekä mahdollisuus asioida anonyymisti. Matalan kynnyksen palvelumallilla tavoitellaan varhaista puuttumista. (Leemann & Hämäläinen, 2015, ss. 1–5)

Nuorten palvelujen järjestämisen malleja Manner-Suomessa tutkimuksessa ilmenee, että nuorten palvelut ovat usein pirstoutuneita ja monesti kokonaisvastuun kantaja puuttuu nuoren asioista. Nuorille on saatavilla palveluja, mutta haasteena on se *kuinka nuori löytää kyseiset palvelut ja saa palveluun itselleen sopivan ajan*, jos palvelu toimii ajanvarauksella. Puhelinpalveluajat ovat usein lyhyitä ja ruuhkaisia, eikä tulevia puheluita ohjata toiselle ammattilaiselle. Sähköinen ajanvaraus vaatii myös usein asiakkuuden muodostamista ensin soittamalla tai käymällä asiointipisteessä. Tämä voi estää palveluun hakeutumisen. Iltavastaaanottoaikoja palveluissa on nuorille tarjolla hyvin vähän. (Hammarberg & Klemetti, 2016, s. 50)

Valtioneuvoston tutkimus- ja kehittämistoiminnan raportissa kartoitettiin nuorten mielenterveyden tukemisen menetelmiä ja matalan kynnyksen toimintoja. Aineistona käytettiin muun muassa sekaisin- chat keskusteluja. Chat aineiston perusteella palveluiden matalaa kynnystä tulisi tarkastella palvelukohtaisesti. Nuorilla on hyvin erilaisia kokemuksia asioista, jotka aiheuttavat kynnyksen palveluun hakeutumisessa. Tämän vuoksi olisikin tärkeää, että *palveluun pääsisi useita eri reittejä*. Matalan kynnyksen palvelun yksi merkitys

voisi olla sen mahdollisuus ohjata nuori korkeamman kynnyksen palveluihin. (Pitkänen, ym., 2022, ss. 79, 82–83)

Opiskeluhuollon palveluissa terveydenhoitajien, kuraattoreiden sekä psykologien *tehtäväalueilla on yhteneväisyyksiä* mieliala asioiden sekä perheen kohtaamien haasteiden osalta. Näissä tilanteissa palvelujen järjestämiskäytänteiden tulee mahdollistaa oppilaan hakeutuminen sen ammattilaisen palveluun, jolle oppilas kokee helpoimmaksi puhua asiasta. (THL, 2019, s. 7)

4 Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja kehittämistehtävä

Tavoitteena opiskeluhuollon moniammatillisuuden hyödyntäminen sähköisen palvelun ideoinnissa ja suunnittelussa sekä tuottaa uutta tietoa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen perusopetuksen opiskeluhooltoon sähköisten palveluiden kehittämiseksi.

Tarkoituksena ideoida matalan kynnyksen sähköinen palvelu oppilaille ja opiskeluhuollon käyttöön vahvistamaan moniammatillista yhteistyötä.

Tutkimustehtävät olivat seuraavat:

1. Millainen sähköinen palvelu vahvistaa moniammatillista yhteistyötä opiskeluhuollossa?
2. Millainen sähköinen palvelu madaltaa oppilaan pääsyä opiskeluhuollon palveluihin?

5 Opiskeluhuollon sähköisten palveluiden kehittäminen ja menetelmät

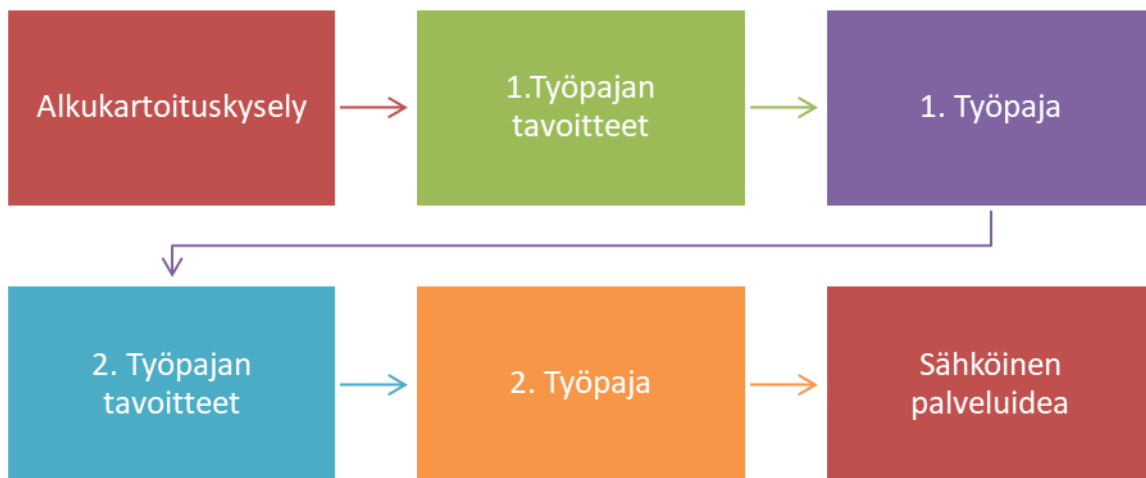
Tutkimuksellinen kehittämistoiminta toimii yleiskäsitteenä, jolla kuvataan tutkimustoiminnan ja kehittämistoiminnan yhteyttä. Kehittävässä tutkimuksessa ajattelu suuntautuu tutkimuksellisista kysymyksenasetteluista kohti konkreettista kehittämistoimintaa. Tietoa tuotetaan käytännön kehittämisprosesseissa. Pääpaino on kuitenkin sanalla tutkimus, joka suuntautuu kehittämiseen. (Toikko & Rantanen, 2009, ss. 21–22) Kirjallisuuskatsauksessa haimme tietoa opiskeluhuollon sähköisistä palveluista. Opinnäytetyössämme toteutimme tutkimuksellista kehittämistoimintaa. Hyödynsimme opinnäytetyössämme teoriasta esiin tulevaa tietoa kehittämistoiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Laajemmassa mittakaavassa kehittämistoiminta tapahtuu yksittäisten organisaatioiden sijasta verkostoissa. Verkostomalleilla tavoitellaan innovatiivisempia rajapintoja, tuomalla eri alojen toimijat yhteen. Näin toimijat voivat rikastaa omaa ajatteluaan uusilla ideoilla ja samalla eri näkökulmista työskentelevinä asiantuntijoina kehittää yhdessä uusia innovaatioita. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 17). Innovaatioiden tuottaminen ja organisaation oppiminen nivoutuvat yhä tiukemmin osaksi yhteistä uuden tiedon tuottamisen kokonaisuutta. Osallistavan innovaatiotoiminnan käsite pitää sisällään ajatuksen siitä, että henkilöstöllä organisaation kaikilla tasoilla on luovuutta, joka sopivasti tuettuna johtaa aidosti uudenlaisten palvelujen tuottamiseen. (Alasoini, 2010, ss. 20–21)

Työelämän toimintaympäristön nopea muuttuminen asettaa haasteita osaamisen kehittämiseksi. Olemassa olevan tiedon ja taitojen osaamisen rinnalla yhä merkittävämmäksi muodostuu uuden tiedon luominen eri toimijoiden verkostomaisessa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. (Ala-Laurinaho ym., 2020, s. 28) Opinnäytetyössämme opiskeluhuollon sähköisen palvelun ideointi tapahtuu työpajoissa, opiskeluhuollon asiantuntijoiden yhteisen työn tuloksena.

Opinnäytetyömme tutkimuksellinen kehittämistoiminta eteni kehittämissykleissä. Ensimmäisessä syklissä lähetimme opiskeluhuollon työntekijöille webropol–kyselyn, jonka suunnittelun pohjana käytimme kirjallisuuskatsauksessa aiheesta nousseita poimintoja. Seuraavassa syklissä työstimme ensimmäisen työpajan tavoitteet työntekijöiden vastausten analysoinnin tuloksena nousseiden aiheiden pohjalta. Kolmantena syklinä toteutimme 1. työpajan. Työpajan jälkeen työstimme seuraavassa syklissä 2. työpajan tavoitteet, jotka pohjautuivat aivoriihi-ideoinnin tuotoksista ja niiden täsmentämisestä. Viidentenä syklinä pidimme 2. työpajan. Työpajatyöskentelyn tuloksena saimme sähköisiä palveluideoita, jotka ryhmiteltiin neljäksi eri sähköiseksi palveluksi. Kuvassa 6 on esitetty kehittämissykliä etenemisjärjestyksessä.

Kuva 6 Kehittämissyklit

Tässä opinnäytetyössä opiskeluhuollon ammattilaisille suunnatusta webropol- kyselystä saadun aineiston analyysitapana käytetään temaattista, aineistolähtöistä analyysia. Temaattinen analyysi voi olla aineistolähtöinen eli induktiivinen tai teorialähtöinen eli deduktiivinen. Temaattinen analyysi on menetelmänä joustava ja vapaa. Se soveltuu hyvin laadullisen tutkimuksen aineiston menetelmäksi (Nivala, 2021, s. 3).

Aineistolähtöinen analyysi mahdollistaa tutkijan huolellisen analysoinnin tuloksena ilmiön rikkaan ja monipuolisen kuvauksen. Tutkijan on huomioitava, että aineistolähtöisessäkin analyysissa tutkijalla on olemassa esiyymmärrys ja tutkimusta varten hankittua tietoa ilmiöstä, joka voi ohjata analyysia ja teemojen muodostumista (Nivala, 2021, ss. 3–4). Opinnäytetyöntekijät ovat toimineet terveydenhoitajina peruskoulussa, osana opiskeluhuollon tiimiä. Tämän kokemuksen vaikutusta ei täysin voida poissulkea tutkimuksesta.

Hyvä temaattinen analyysiprosessi sisältää aineistoon tutustumisen ja litteroinnin riittävällä tarkkuudella sekä litteroinnin virheettömyyden varmistamisen. Seuraavassa vaiheessa koko aineisto koodataan huolellisesti ja mahdollisimman kattavasti. Tämän jälkeen luodaan teemat, joiden alle kootaan kaikki merkitykselliset ilmaisut. Teemat muodostetaan sisäisesti yhteneviksi ja johdonmukaisiksi. Analyysi prosessina ei ole vain yhdensuuntainen, vaan se vaatii jatkuvaa tarkastelua eri vaiheiden välillä. Raportointivaiheessa kuvataan temaattisen analyysin prosessi kokonaan. (Nivala, 2021, s. 11)

Vaismoradi ym., (2013 s. 402) jakaa temaattisen analyysin vaiheisiin kuuluviksi aineistoon tutustumisen, koodien luomisen, teemojen etsimisen, teemojen tarkastelun sekä teemojen määrittelyn ja nimeämisen. Teemakarttojen luominen tapahtuu teemojen tarkastelun vaiheessa. Viimeisenä vaiheena on raportin kirjoittaminen. Raportointivaiheessa analyysia jatketaan liittämällä se aiempaan teoriaan tai tutkimuskysymyksiin. Se millaiseen tulkintaan päädytään, riippuu aineistosta ja tutkijasta. Samanlaisesta aineistosta voidaan löytää hyvinkin erilaisia tulkintoja (Tuomi & Sarajärvi, 2018- luku 4.6 Sisällönanalyysi vai temaattinen analyysi?).

Opinnäytetyömme toiminnalliseen osuuteen valitsimme osallistavan työpajatyöskentelyn. Työpajoissa käytimme aivoriihimenetelmää. Aivoriihi on ideointi menetelmä, jossa osallistujia kannustetaan tuottamaan ideoita matalalla kynnyksellä. Jokainen idea on arvokas ja kirjataan ylös. Aivoriihi-ideoinnin onnistumiseksi tulee luoda ilmapiiri, jossa osallistujat voivat heittäytyä ja ideoida ilman pelkoa kritiikistä. (Innokylä, n. d.) Kirjassa Fasilitointi luo uutta Menesty ryhmän vetäjänä kuvataan kuusi elementtiä onnistuneeseen aivoriihi-ideointiin. Ideoinnin aluksi voidaan lämmitellä käyttämällä mielikuvaharjoitteita, kuten tarinoita. Toisena ideoinnin tavoitteet tulee määritellä ja antaa selkeät ohjeet. Kolmanneksi ideoinnissa kannattaa tavoitella suurta määrää ja neljänneksi kannustaa villeihin ideoihin. Viidentenä kohtana ideoiden kirjaamiseksi ryhmä voidaan jakaa pienemmäksi, jotta kirjoittaminen ei hidasta ideointia. Kuudennessa vaiheessa ideoita ei arvioida ja kritiikkiä vältetään. Aikaa on hyvä varata riittävästi mutta liika aika saattaa laskea ryhmän energiatasoa. (Kantojärvi, 2012, luku 4)

Työpajoissa tuotettujen ideoiden jäsentämiseen käytimme hiljaista ryhmittelyä. Hiljaisessa ryhmittelyssä osallistujat järjestelivät Post-it-lapuille kirjoitettuja ideoita samankaltaisten joukkoon. Työskentely tapahtuu äänettömästi ja siirtely jatkuu niin pitkään, kunnes siirtoja ei enää tapahdu. (Kantojärvi, 2012, luku 3; Tanner, 2016, ss. 26–27)

6 Kehittämistyön toteutus

Tutkimukselliseen kehittämistoimintaan kohderyhmäksi valikoitui Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit. Rajasimme kohderyhmän sisältämään lakisääteisen opiskeluhuollon palvelun ammattilaiset, josta hyvinvointialueen opiskeluhuollossa työskentelevät kolme psykiatrista sairaanhoitajaa rajautuivat pois. Myös koululääkärit rajautuivat kohderyhmästämmme, koska oppilaat ja vanhemmat voivat olla heihin yhteydessä vain kouluterveydenhoitajan kautta.

Maaliskuussa 2023 lähetimme sähköpostitse kirjeen kaikille Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon terveydenhoitajille, kuraattoreille ja psykologeille, yhteensä 129: lle ammattilaiselle. Kirjeessä kutsuimme heidät mukaan ideoimaan sähköistä palvelua opiskeluhuollon käyttöön. Kirjeessä oli linkki webropol-kyselyyn, jolla kartoitimme työntekijöiden näkemyksiä sähköisen palvelun käyttömahdollisuuksista opiskeluhuollossa. Kirjeessä kerroimme, että osana opinnäytetyötämme toteutamme kevään 2023 aikana kaksi ideointityöpajaa, joissa tavoitteena on ideoida sähköinen palvelu opiskeluhuollon käyttöön Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Kerroimme kyselyyn ja ideointipajaan osallistumisen olevan täysin vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen ei edellyttänyt ideointipajaan osallistumista. Webropol-kyselyyn vastaaminen tapahtui anonymisti.

Ensimmäisen kutsukirjeen perusteella työpajoihin ilmoittautui yksi terveydenhoitaja, yksi psykologi sekä yksi kuraattori, joka ilmoittautui vain toiseen työpajaan. Vähäisen työpajoihin ilmoittautuneiden määrän vuoksi päätimme lähettää uuden, ammattiryhmittäin kohdennetun kirjeen sähköpostitse. Tämän lisäksi rekrytoimme osallistujia myös suullisesti. Toisen kutsun jälkeen työpajoihin ilmoittautui kolme terveydenhoitajaa, kaksi kuraattoria ja yksi psykologi, jolloin työpajat voitiin toteuttaa.

6.1 Kyselyn aineiston analyysi

Aineiston analyysi aloitettiin tutustumalla kyselyn vastauksiin, ja käymällä läpi aineisto. Opiskeluhuollon ammattilaisille lähetettyyn webropol- kyselyyn vastasi yhteensä 13 henkilöä, joista kuusi terveydenhoitajaa, viisi kuraattoria ja kaksi psykologia. Osallistuneilta kysyttiin, missä seuraavista vaihtoehtoista sähköistä työkalua voitaisiin hyödyntää opiskeluhuollossa. Vaihtoehdot olivat oppilaan matalankynnyksen palveluun pääsy, opiskeluhuollon tiimin yhteistyö ja opiskeluhuollon tiimin konsultointi esimerkiksi huoltajien tai opettajien taholta. Kyselyssä oli vaihtoehtona myös kohta jokin muu, mikä.

Kuudessa vastauksessa ilmeni, että sähköistä työkalua tulisi hyödyntää oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsyyn, neljässä vastauksessa sähköistä työkalua voitaisiin hyödyntää opiskeluhuollon tiimin konsultointiin sekä kolmessa vastauksessa sähköistä työkalua tulisi hyödyntää tiimin yhteistyöhön. Yhdessä vastauksessa oli vapaaseen tilaan kirjoitettu, että sähköistä työkalua voisi hyödyntää myös kaikissa edellä mainituissa tarkoituksissa. Opiskeluhuollon toimijoille suunnatussa kyselyssä oli lisäksi avoin kysymys siitä, mitä lisäarvoa sähköinen työkalu voisi tuoda. Tähän kysymykseen vastasi 10 osallistujaa.

Kyselyyn vastanneista suurin osa koki, että sähköistä työkalua tulisi kehittää ensisijaisesti oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsyyn. Toiseksi tärkeimmäksi kyselyyn vastanneet kokivat sähköisen työkalun hyödyntämisen opiskeluhuollon tiimin konsultoinnissa. Kolmanneksi tärkeimpänä asiana nostettiin sähköisen työkalun hyödyntäminen tiimin yhteistyössä.

Kyselyn viimeisessä avoimessa kysymyksessä osallistujia pyydettiin arvioimaan ja vastaamaan mitä lisäarvoa sähköinen työkalu toisi opiskeluhuoltoon. Viimeiseen avoimen kysymyksen vastaukset tulostettiin paperille. Kaikki kyselyn vastaukset koodattiin numeroin 1-4 aineistoista löytyneiden ilmaisujen mukaan. Tämän jälkeen luotiin aineiston perusteella neljä teemaa, joiden alle koottiin samankaltaiset ilmaisut. Koodauksessa ryhmään muut, kuuluivat vastaukset, joiden merkitys jäi irralliseksi eikä niitä voitu selkeästi osoittaa ryhmiin 1-4 kuuluvaksi. Aineistosta tähän ryhmään kuuluvaksi liitettiin yksi ilmaisu, jossa kuvattiin sähköisen työkalun sopivan myös muuhun viestintään. Tarkempi toimijoiden määrittely muun viestinnän osalta oli jätetty vastauksessa kuvaamatta

Vastausten perusteella teemoiksi nousivat nopea, helppo yhteydenottotapa ja tilanteiden ennaltaehkäisy, joustava yhteistyö, sähköiset kyselylomakkeet sekä ohjaus ja tietoturvallisuus. Opiskeluhuollon sähköisen työkalun arvona nähtiin tilanteiden ennalta ehkäisyn näkökulmasta varhainen puuttuminen ennen kuin nuoren ongelmat pääsevät kärjistymään. Tähän liitettiin nopean ja helpon, matalan kynnyksen yhteydenottokanavan luominen nuorille opiskeluhuollon tiimiin sähköisen palvelun avulla.

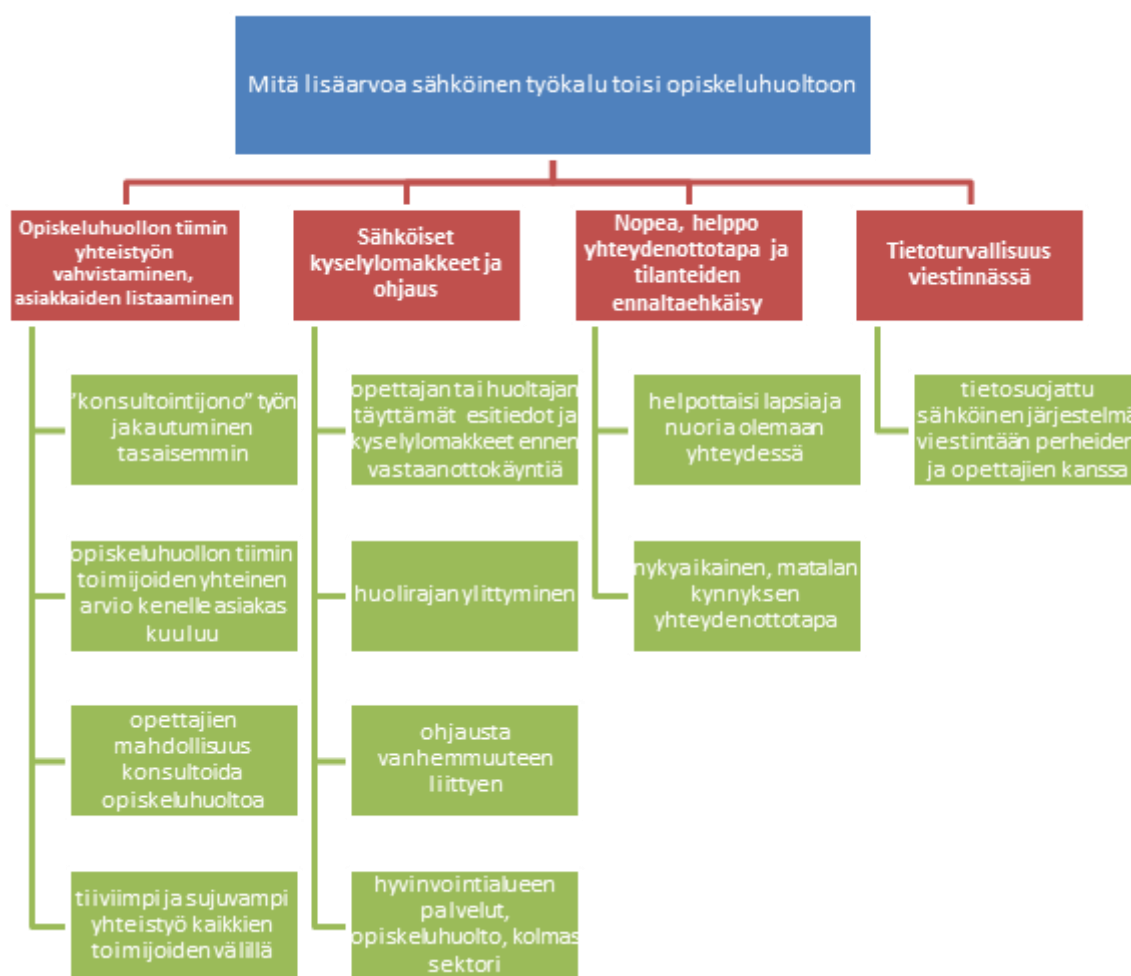
Sähköisen kanavan hyötynä nähtiin mahdollisuudet lisätä tiivistä ja sujuvaa opiskeluhuollon tiimin yhteistyötä ja konsultoimista. Opiskeluhuollon tiimin sisällä sähköisen työkalun avulla voitaisiin luoda yhteinen konsultointijono, jolloin työ jakautuisi tasaisemmin ja asiakas ohjautuisi nopeammin yhteisen arvion perusteella tarkoituksenmukaisimmalle työntekijälle, kuraattorille, psykologille tai terveydenhoitajalle. Opettajilla olisi myös mahdollisuus konsultoida opiskeluhuollon ammattilaisia oppilasasioissa.

Vanhempien ja opettajien täyttämillä sähköisillä kyselylomakkeilla voitaisiin kerätä esitietoa nuoren tilanteesta ennen vastaanottokäyntiä. Tällaisena lomakkeena esitettiin myös huolirajan ylittymisen osoittavaa lomaketta. Opiskeluhuollon toimija voisi tutustua jo ennakoon nuoren asiaan esitetöiden avulla. Sähköisen työkalun avulla voitaisiin kehittää ohjausta ja antaa tietoa palveluverkostosta nuorelle ja perheille. Kyselyissä nostettiin esille tässä yhteydessä vanhemmuusohjaus, ohjausta hyvinvointialueen, opiskeluhuollon sekä kolmannen sektorin palveluista. Kyselyyn vastanneet nostivat esille tärkeänä asiana

viestinnässä myös tietoturvallisuuteen liittyvän näkökulman. Viestinnässä perheiden ja opettajien kanssa sähköisen järjestelmän kautta tulee olla tietosuojattu.

Kuvassa 7 on esitetty opiskeluhoillon ammattilaisille suunnatun kyselyn tulokset. Kyselyn vastauksista nousi neljä teemaa, joihin sähköinen työkalu toisi lisäarvoa. Teemat on kuvattu punaisella värillä. Jokaisen teeman alle on koottu vastausten perusteella kyseiseen teemaan sopivat, pelkistetyt ilmaisut vihreisiin tekstikenttiin.

Kuva 7 Kyselyn vastausten teemoittelu

Käytimme kyselyn tuloksia ensimmäisessä työpajassa. Kerroimme osallistujille henkilöstökyselyn tuloksista ja esittelimme teemat aiheeseen virittäytymiseksi. Halusimme tuoda laajemman joukon näkemyksiä sähköisen palvelun käyttömahdollisuuksista opiskeluhoillossa.

6.2 1. Työpaja

Ensimmäinen työpaja toteutettiin maaliskuussa 2023. Työpaja toteutettiin hybridimallina, jossa osa osallistujista oli läsnä toisen opinnäytetyöntekijän kanssa ja yksi osallistuja sekä toinen opinnäytetyöntekijä osallistuivat Teamsin kautta. Työpajaan osallistujat olivat yksi kuraattori, yksi psykologi ja kolme terveydenhoitajaa. Työpajaan osallistujat merkitsivät Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kartalle omat toimipisteensä. Osallistujat olivat eri puolilta Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta. Keravan alueelta ei ollut osallistujia. Osallistujia oli niin ala-, ylä-, kuin yhtenäiskouluistakin. Myös esiopetuksen puolelta oli yksi osallistuja, jolla oli työkokemusta myös perusopetuksesta. Ensimmäisen työpajan tavoitteena oli ideoida sähköisiä palveluita opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuollon työntekijöiden webropol-kartoituksen vastausten analyysin pohjalta tärkeiksi kehittämiskohteiksi koettiin oppilaiden matalankynnyksen palveluun pääsy sekä opiskeluhuollon työntekijöiden työn sujuvoittaminen.

Työpajan aluksi esittäydyimme ja jokainen kertoi, millä alueella työskentelee ja mikä sai lähtemään mukaan ideoimaan sähköistä työkalua opiskeluhuoltoon. Osalle motivaationa toimi halu kehittää työtään ja palveluita opiskeluhuollossa. Osa koki ideoinnin mukavana vaihteluna työnteosta. Myös vastuuntunto ja tietoisuus siitä, että joku tehtävään kuitenkin tarvitaan, mainittiin muutaman kerran. Opinnäytetyön aihe koettiin tärkeäksi ja opiskeluhuollon palveluiden kehittäminen yhdessä moniammatillisesti ajankohtaiseksi. Osallistujista osa tunsu toisensa etukäteen. Osallistujat allekirjoittivat suostumuslomakkeet ja Teamsin kautta osallistuvalle lomake lähetettiin sähköisesti. PowerPoint- esitys tuki työpajan kulkua. Opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteen esittelyn jälkeen kerroimme alkukartoituksena tehdyn Webropol- kyselyn tuloksia. Tämä toimi herättelynä aiheeseen ja antoi laajempaa näkemystä siitä, mitä kollegat ovat aiheesta ajatelleet ja millaiseen tarpeeseen he kokisivat sähköisestä palvelusta olevan apua.

Jaoimme osallistujat kahden hengen ryhmiin siten, että samassa ryhmässä oli eri ammattien edustajia. Ohjeistimme heidät työskentelemään aivorihi- menetelmällä ja ideoimaan, millaisia sähköisiä palveluita tulevaisuuden opiskeluhuoltoon tarvittaisiin. Pyysimme osallistujia visiomaan mielessään, millaista tulevaisuuden toimivan opiskeluhuollon toiminta voisi olla, jossa oppilas pääsisi matalalla kynnyksellä palveluun ja yhteistyö ammattilaisten kesken olisi sujuvaa. Tulevaisuusajattelussa hyväksytään kaikki uudet ajatukset ja ideat sellaisenaan, eikä mitään ideoita pidetä liian ihmeellisinä tai mahdottomina. (Rubin, 2004) Ohjeistimme osallistujia, ettei tämän hetken digitaalisten mahdollisuuksien tarvitse rajoittaa ideointia. Läsnä olevat ryhmät saivat suuria post- it- lappuja, jonka jälkeen he siirtyivät eri

tiloihin ideoimaan. Teamsin kautta osallistuva kirjoitti ideat Word tiedostoon, jonka hän lähetti opinnäytetyön tekijöille.

Ideariihityöskentelyn jälkeen kokoonnuimme yhteiseen tilaan esittelemään ideat. Ryhmät olivat kirjoittaneet post- it- lapuille useita ideoita, jotka kokosimme fläppitaululle. Osallistujat esittelivät ideat ryhmänä. Ryhmien ideoissa esiintyi yhtäläisyyksiä eri ammattiryhmien välillä. Ammattilaiset tunnistivat yhteistyössä kipukohtia, joita he halusivat kehittää yhteistyön sujuvoittamiseksi. Jokainen ryhmä oli ideoinut sähköisiä palveluita, oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsemiseksi. Palveluiden saavutettavuutta haluttiin parantaa. Teamsin kautta osallistunut joutui lähtemään aiemmin, eikä tässä vaiheessa esitellyt ideoitaan. Loppuun jätettiin aikaa kirjallisen palautteen antoon.

Työpajoihin osallistuneilta saaduissa palautteissa opiskeluhuollon sähköisten palveluiden kehittäminen koettiin ajankohtaiseksi ja tärkeäksi. Osallistujat kokivat hyvänä kokoontua moniammatillisesti keskustelemaan opiskeluhuollosta ja pohtimaan opiskeluhuollon palveluiden kehittämistä. Mukaan olisi toivottu myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Yhteistyökumppaneiden työn tunteminen sujuvoittaa ammattilaisten keskinäistä yhteistyötä ja toimialojen yhteneväisyyksien tunteminen mahdollistaa oppilaan ohjaamisen sopivan ammattilaisen luo. (Huhta ym., 2023, s. 8; THL, 2019, s. 7; Perälä, ym., 2015, ss. 118–119)

6.3 2. Työpaja

Toinen työpaja toteutettiin toukokuussa 2023. Työpaja pidettiin kokonaan etäyhteydellä. Tähän työpajaan ilmoittautui yhteensä neljä terveydenhoitajaa ja kaksi kuraattoria. Yksi ensimmäiseen työpajaan osallistuneista ei voinut osallistua toiseen työpajaan. Toisen työpajan uusista osallistuneista kaksi eivät olleet mukana ensimmäisessä työpajassa. Toisen työpajan tavoitteet tarkentuivat 1. työpajan aineiston perusteella. Tavoitteena oli koota ryhmien ideat palveluiksi.

Työpajan aluksi esittäydyimme uusille osallistujille ja kerroimme lyhyesti opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteen, sekä kerroimme mitä ensimmäisessä työpajassa työstiin. Olimme luoneet valmiiksi Canva- alustalle projektin ja kirjoittaneet post- it- lapuilta ideat virtuaalisille post- it- lapuille valkotaululle sekä lisänneet kaikki työpajoihin osallistuvat yhteiseen tiimiin. Lähetimme osallistujille linkin ja siirryimme työskentelemään Canvan valkotaululle Teams kokouksen lisäksi. Kävimme ideat vielä läpi muistuttaen niitä samalla mieleen. Yksi osallistujista ei edellisellä kerralla ehtinyt esittämään ideoitaan. Hänen oli

tarkoitus esitellä ne tässä kohdassa, mutta hänen esittelyvuorossansa verkkoyhteydet eivät toimineetkaan ja päädyimme siihen, että toinen vetäjistä esitteli kyseiset ideat.

Tämän jälkeen siirryimme ryhmittelemään ideoita samankaltaisten joukkoon. Olimme tehneet valkotalulle valmiiksi nelikentän, joka perustui alkukartoituksessa tehdyn webpropol-kyselyn kysymyksen vastausvaihtoehtoihin. Kysymys kuului, missä seuraavista vaihtoehtoista voisi hyödyntää sähköistä työkalua? Kysymyksen vastausvaihtoehdot olivat seuraavat:

1. Oppilaan matalan kynnyksen pääsyyn opiskeluhuollon tiimiin
2. Opiskeluhuollon tiimin yhteistyöhön
3. Opiskeluhuollon tiimin konsultointiin
4. Muu, mikä?

Ohjeistimme, että tarvittaessa voimme lisätä kenttiä. Käytimme työskentelyyn hiljaista ryhmittelyä, jossa kaikki työskentelivät yhtä aikaa canvan valkotalulla post- it- lappuja siirrellen. Lappua sai siirtää, vaikka joku osallistujista olisikin jo siirtänyt sen jollekin nelikentän kentistä. Aikaa oli 2 minuuttia. Osallistujat lähtivät aktiivisesti ryhmittelemään post- it- lappuja. Ajankulku näkyi kaikille valkotalulla. Ajan päätyttyä kävimme lyhyen keskustelun. Yksi osallistujista kommentoi, että yhdelle post- it- lapulle oli ideoitu palvelu, jonka voisi jakaa kahdeksi eri palveluksi. Päätimme jakaa sen ja jatkoimme hiljaista ryhmittelyä vielä 2 minuuttia. Osallistujat tekivät vielä muutamia siirtoja.

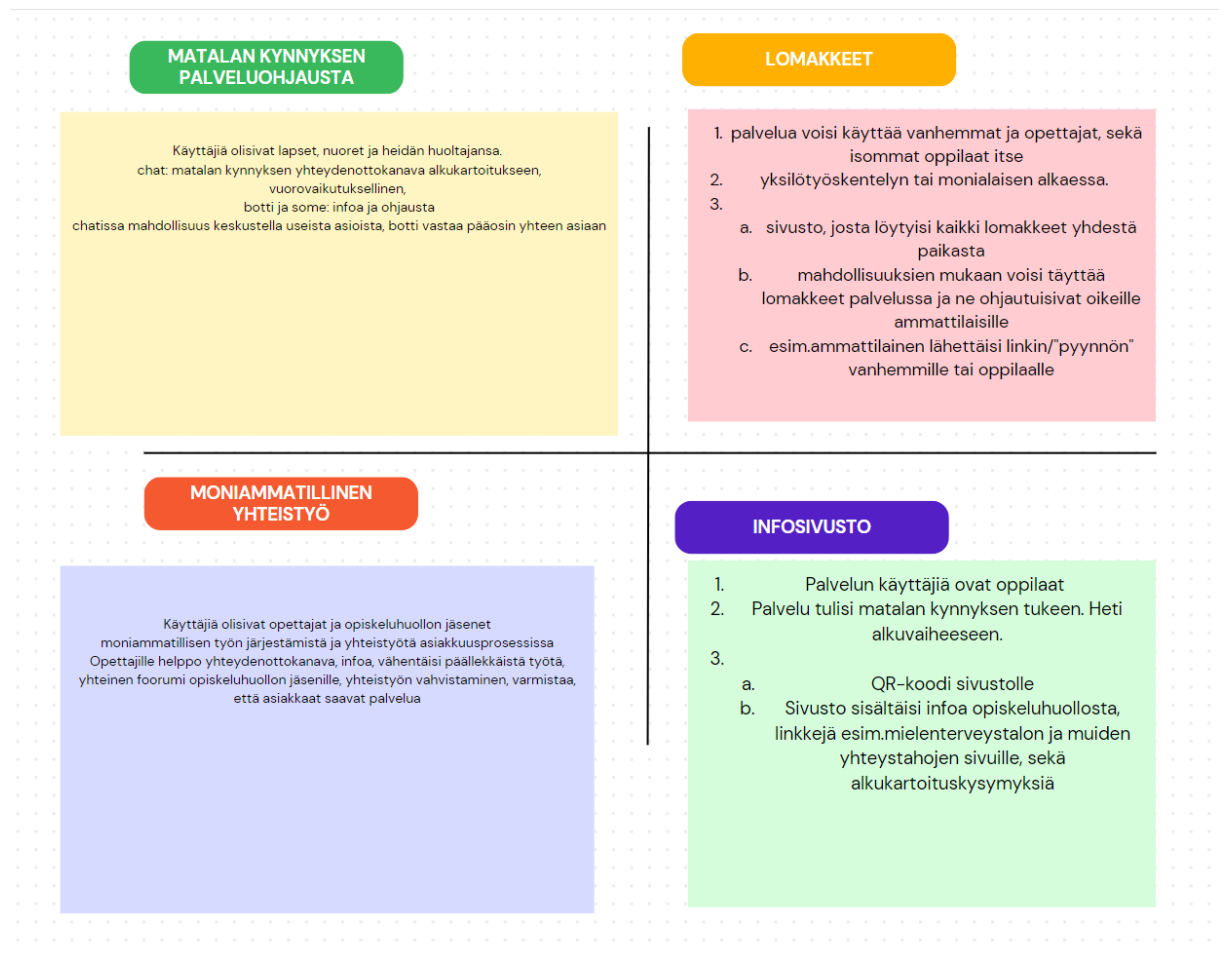
Pidimme lyhyen tauon, jonka jälkeen jaoimme osallistujat kahteen ryhmään. Jaoimme nelikentän kentät ryhmille, molemmille kaksi kenttää. Ryhmien tehtävänä oli tiivistää kentän post- it- lappujen ideoista sähköinen palvelu, nimetä se ja vastata seuraaviin kysymyksiin palveluun liittyen.

1. Kuka tai ketkä ovat palvelun käyttäjiä?
2. Mihin kohtaan opiskeluhuollon palvelu tulisi?
3. Mitä palvelu sisältäisi?

Osallistujat siirtyivät ryhmäkohtaisiin Teams- linkkeihin, joissa he työstivät edelleen Canvan valkotalulla nelikentän sähköisiä palveluideoita. Vetäjät vierailivat Teams ryhmässä, jotta osallistujilla oli mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä. Ryhmätyöosuuden jälkeen palattiin yhteiseen linkkiin. Lopuksi yhteisessä osiossa ryhmät esittelivät kootut palveluideat. Ryhmät olivat otsikoineet sähköiset palveluideat ja kirjanneet vastaukset kysymyksiin erilliselle post- it- lapulle. Palveluiden sisältö koostui nelikentälle sijoitetuista post- it- lapuista.

Palveluideoiden esittelyn jälkeen keskustelimme yhdessä työskentelyn tuloksena saaduista sähköisistä palveluideoista. Kysyimme osallistujilta, minkä palvelun he nostavat tärkeimmäksi. Tärkeimmäksi nostettiin matalan kynnyksen palveluun pääsy. Työpajan palaute annettiin webpropos- palautteena. Alla olevassa kuvassa on esitetty yhteenvetona Canvaan kootut nelikentät otsikoituna sekä erillisille post- it- lapuille kirjoitetut vastaukset kysymyksiin.

Kuva 8 Palveluideoiden yhteenveto

7 Kehittämistyön tulokset

Työpajatyöskentelyn lopputuotoksena syntyi neljä idea- aihiota sähköisestä opiskeluhoollon palvelusta.

Osallistujat otsikoivat palveluideat seuraavasti:

1. Matalan kynnyksen palveluohjausta
2. Lomakkeet
3. Moniammatillinen yhteistyö
4. Infosivusto

Ensimmäisessä työpajassa osallistujat kirjasivat sähköisten palveluiden ideoita post- it- lapuille ja esittelivät ne koko ryhmälle. Ryhmien esittelyt nauhoitettiin ja litteroitiin jälkeinpäin, jotta saisimme mahdollisimman tarkasti ylös osallistujien kuvaukset kyseisistä ideoista jättämättä mitään pois. Tähän olemme koonneet nauhoitusten sekä post-it- lappujen kirjausten perusteella ryhmissä syntyneet ideat opiskeluhuollon sähköisistä palveluista.

7.1 Matalan kynnyksen palvelunohjausta

Matalan kynnyksen palveluohjauksen alle koottiin sähköisiä palveluideoita, jotka sisältävät palveluohjausta ja neuvontaa ja jossa käyttäjinä ovat oppilaat ja huoltajat. Chat toimisi matalankynnyksen yhteydenottokanava, joka on vuorovaikutuksellinen ja jossa voisi keskustella monista asioista, joista on kysyttävää tai huolta. Tämän ajateltiin olevan lapsille ja nuorille luonteva tapa olla yhteydessä. Neuvonta Botti ja somekanava olisivat enemmän infotaulu ja ohjausta. Kuvassa post- it- laput ovat koottuna palveluideaksi.

Kuva 9 Matalan kynnyksen palvelunohjausta

Opiskeluhuollon yhteinen Chat helpottamaan lasten ja nuorten matalankynnyksen yhteydenottoa. Opiskeluhuollolle järjestettäisiin yhteinen neuvonta Chat, johon olisi moniammatillinen tiimi vastaamassa. Yksi kunkin ammattiryhmän edustaja olisi päivittäin/viikoittain vastaamassa oppilaiden kysymyksiin. Automaattikysymykset, joissa kysyttäisiin taustatietona ikä ja voisi valita eri aihealueita, mitä asia koskee. Tämä ohjaisi asiakkaan oikealle ammattilaiselle. Jos viesti tulisi "väärälle" ammattilaiselle, osaisi hän ohjata asiaa eteenpäin oikealle ihmiselle. Olisi mahdollisuus keskustella lyhyesti tai varata aikaa. Parhaassa tapauksessa chatin käyttäjä saisi nopean avun asiaansa. Voisi jättää myös yhteydenottopyynnön. Tämä palvelisi myös niissä tilanteissa, kun omalla koululla ei olisi työntekijää. Voisi olla myös usein kysytyt kysymykset osio. Palvelu vaatisi mainontaa, jotta asiakkaat löytäisivät sen piiriin. Voisi olla koko Vantaa Kerava hyvinvointialueen opiskeluhuollon yhteinen.

Virtuaaliapuri eli neuvonta Botti. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen oppilashuollon nettisivuilla olisi automaattisesti "virtuaaliapuri "Keta"". Se "kertoisi", että hänelle saa laittaa

kysymyksiä hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Hän osaisi myös antaa linkkejä, joista voisi olla apua. Tarvittaessa hän osaisi linkata erilaisia oirekyselyitä, joiden pohjalta hän saisi tietoa oppilaan hyvinvoinnista. Robotti osaisi kysymysten perusteella jaotella, keneen oppilashuollon ammattilaiseen tulisi olla yhteydessä. ”Keta” voisi myös kysyä, onko oppilas hoitanut kyseistä asiaa jo jossain muualla. Tämä kysymys mahdollisesti vähentäisi päällekkäisen työn määrää.

Opiskeluhuollon yhteinen sosiaalisen median sivusto esimerkiksi Instagram. Tilin pitäisi olla koulu-/oppilaitoskohtainen, jolloin tililtä saisi konkreettista apua. Opiskeluhuollon jäsenet päivittäisivät sivustoa sovitusti ja käyttäisivät palvelua ”infotauluna”. Sivustolla on mahdollisuus laittaa suoraa viestiä tilin pitäjälle. Näitä viestejä käytäisiin ammattilaisten kesken yhdessä läpi sovittuna ajankohtana esimerkiksi Teamsin välityksellä. Sivustolla pitäisi käydä oppilaalle ilmi, että viestiin voi vastata joko terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi ja vastauksessa saattaa kestää muutama päivä. Viestipalvelussa tulisi myös muistuttaa, että neuvonta on vain yleisluontoista ja tarvittaessa tulee olla kasvokkain yhteydessä oppilashuoltoon.

7.2 Sähköiset lomakkeet

Lomakkeiden alle koottiin erilaiset sähköiset kyselylomakkeet. Palvelua voisivat käyttää vanhemmat ja opettajat sekä isommat oppilaat itse. Sähköisten kyselylomakkeiden arvioitiin palvelevan parhaiten yksilö- tai monialaisen työskentelyn alkaessa. Palvelusta löytyisivät kaikki lomakkeet yhdestä paikasta. Mahdollisuuksien mukaan lomakkeet voisi täyttää palvelussa, ja ne ohjautuisivat suoraan oikealle ammattilaiselle. Ammattilainen voisi lähettää palvelussa linkin tai pyynnön vanhemmalle tai oppilaalle. Lomakkeiden post- it- laput on kerätty alla olevaan kuvaan.

Kuva 10 Lomakkeet

Nuorille suunnatut sähköiset kyselylomakkeet, jotka ohjaavat täyttämistä aluksi esitetyn ongelman tai oireen mukaan. Tämä säästäisi osallistujien mukaan aikaa, kun tietyt kyselyt voisi täyttää jo etukäteen. Tällaisia lomakkeita ovat esimerkiksi ADHD-, Viivi-, masennus- ja taustatietolomakkeet. Lomakkeet olisivat sähköisiä, jollaisena ne siirtyisivät työntekijälle sellaisenaan, eikä paperimuotoista tietojen siirtämistä tarvittaisi erikseen. Työpajaan osallistunut ryhmä esitteli myös idean kyselystä, jonka he nimesivät "Pitääkö olla huolissaan"-kyselyksi. Kysely ohjaisi vastausten perusteella tiettyihin toimiin, esimerkiksi ottamaan yhteyttä kuraattoriin, psykologisiin tai terveydenhoitajaan. Nuoret voisivat täyttää kyseisen lomakkeen myös tilanteessa, jossa huoli on kaverista.

Opettajille sähköinen tarkistuslista. Opettajille suunnattuja, nuorten huolta kartoittavia kyselyjä, joissa on tarkistuslista tehdyistä selvityksistä ja tukitoimista. Mikäli opettaja toteaa kyselyn perusteella annetut tukitoimet riittämättömiksi, seuraava askel on opiskeluholloin tiimin konsultointi nuoren asiassa. Kyselyyn toivottiin opettajalle suunnattua kysymystä, onko nuoren tilanteesta jo keskusteltu hänen itsensä tai perheen kanssa, ja onko opiskeluholloin työntekijällä lupa yhteydenottoon vanhemmille. Lisäksi opettajan kyselyssä toivottiin selvitystä, onko nuoren asiassa konsultoitu erityisopettajaa ennen asian tuomista opiskeluholloin tiimiin.

Kaikille oppilaille suunnattu sähköinen kysely, ennaltaehkäisevä näkökulma. Kaikille oppilaille esimerkiksi vuosittain tai lukukausittain täytettäväksi lomake, jolla voitaisiin seuloa riskiryhmässä olevia nuoria. Oppilaille suunnattu sähköinen lomake voisi olla apuna esimerkiksi nuorten masennuksen tunnistamisessa sekä nuorten koulupoissaoloihin puuttumisessa. Tämä toimisi parhaiten ohjaavana sähköisenä lomakkeena nuorelle itselleen. Ohjelma laskisi nuoren vastausten perusteella hänen riskipisteensä ja ehdottaisi tarvittaessa yhteydenottoa opiskeluhoollon työntekijälle.

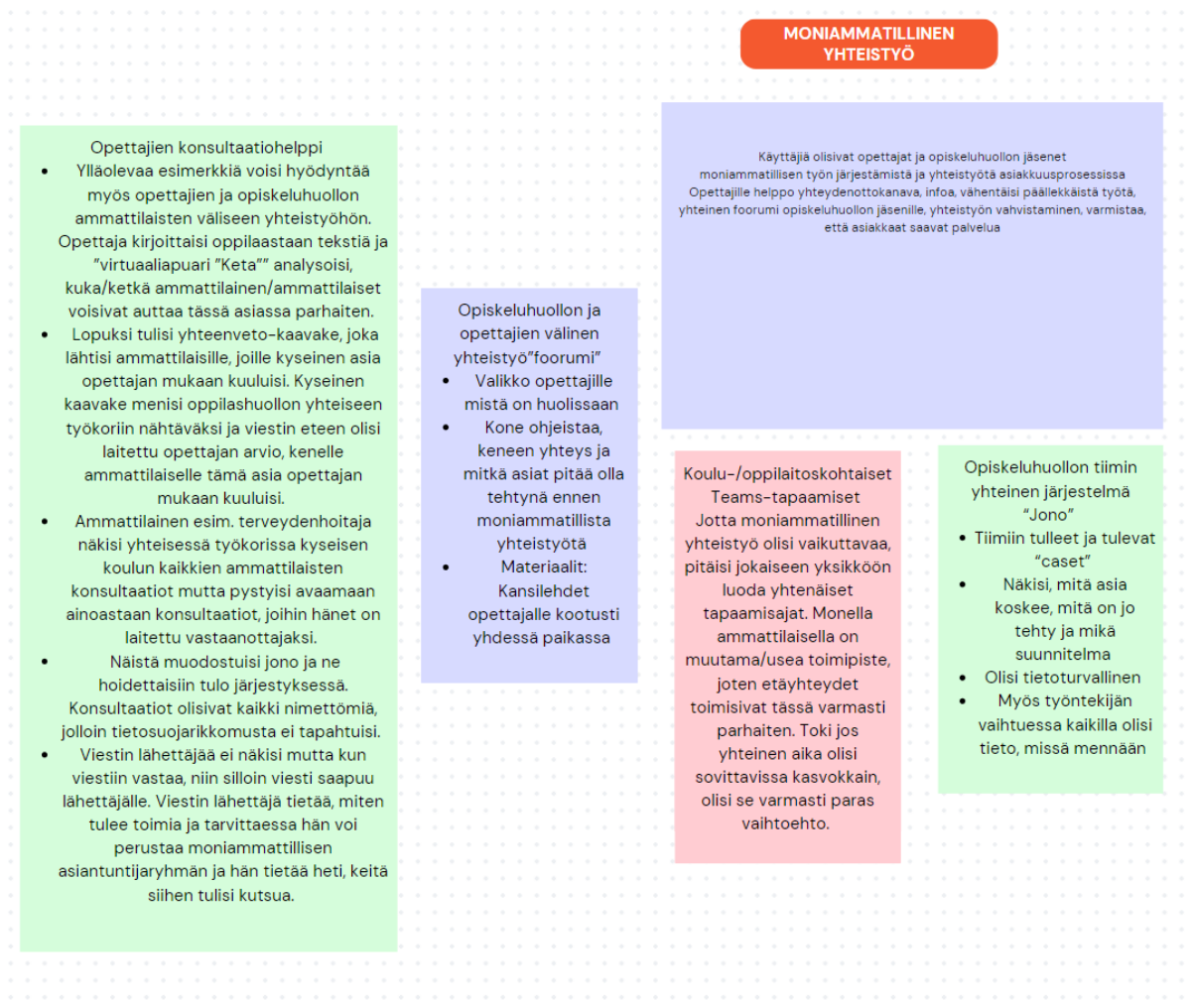
Osallisuuden näkökulma. Sähköisillä kyselyillä on tarkoituksena kartoittaa mitä nuoret ja vanhemmat toivovat opiskeluhoollolta. Kyselyillä voitaisiin selvittää, millaisia vanhemmuus- tai vertaisryhmiä toivotaan. Alueellisesti tarpeet voivat olla hyvinkin erilaisia. Kyselyillä voitaisiin kartoittaa esimerkiksi nuorten ja vanhempien toiveita mihin ikäryhmään he toivoisivat vanhempain- ja vertaistukiryhmiä heidän omalla asuinalueellaan. Ryhmien järjestämisellä voitaisiin tukea laajemmin nuoria ja heidän perheitään. Oppilaitoksen teemavälitunnit nostettiin myös tavaksi tukea lapsia ja nuoria. Opettajille suunnatut, sähköiseen ennakkokyselyyn perustuvat ryhmät nostettiin esille. Opettajat voisivat tuoda kyselyssä esille mistä aiheista he kaipaivat alustuksia ja lisää tietoa nuorten asioissa opiskeluhoollon tiimiltä.

Kaikille yhteinen sähköinen ADHD-/ tarkkaavuuden kansio, jota pääsisivät täyttämään sekä opettajat että huoltajat ja opiskeluhoollon tiimin jäsenet. Ohjelma kykenisi laskemaan ADHD pisteet automaattisesti, ja olisi linkittyneenä Apottitietojärjestelmään. Apottitietojärjestelmästä sähköinen lomake olisi käytettävissä myös koululääkärin arvioinnin apuna. Tekoälystä toivottiin tulevaisuudessa apua sähköisten lomakkeiden kehittämisessä eri kielille ja siten useamman nuoren ja perheen käyttöön.

7.3 Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillisen yhteistyön alle koottiin ammattilaisten yhteistyötä tukevia ideoita. Monialaiseen yhteistyöhön kaivattiin helpotusta erityisesti yhteisten oppilasasioiden hoitamiseen. Opettajille tämä toimisi helppona yhteydenottokanavana, josta saa infoa opiskeluhoollollisissa asioissa. Tavoitteena on vähentää päällekkäistä työtä ja vahvistaa yhteistyötä sekä varmistaa että asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelun. Alla olevassa kuvassa ovat Moniammatillisen yhteistyön post- it- laput koottuna.

Kuva 11 Moniammatillinen yhteistyö

Opettajien konsultaatiohelppi ja yhteistyöfoorumi. Virtuaaliapuria voisi hyödyntää myös opettajien ja opiskeluhoollon ammattilaisten väliseen yhteistyöhön. Opettaja kirjoittaisi oppilaastaan tekstiä ja "virtuaaliapuri Keta" analysoisi, kuka tai ketkä ammattilaiset voisivat auttaa tässä asiassa parhaiten. Virtuaaliapuri antaisi tarvittavat lomakkeet täytettäväksi. Lopuksi tulisi yhteenvetokaavake, joka lähtisi ammattilaisille, joille kyseinen asia opettajan mukaan kuuluisi. Kyseinen kaavake menisi oppilashuollon yhteiseen työkoriin nähtäväksi ja viestin eteen olisi laitettu opettajan arvio, kenelle ammattilaiselle tämä asia opettajan mukaan kuuluisi. Ammattilainen esim. terveydenhoitaja näkisi yhteisessä työkorissa kyseisen koulun kaikkien ammattilaisten konsultaatiot mutta pystyisi avaamaan ainoastaan konsultaatiot, joihin hänet on laitettu vastaanottajaksi. Näistä muodostuisi jono ja ne hoidettaisiin tulo järjestyksessä. Konsultaatiot olisivat kaikki nimettömiä, jolloin tietosuojarikkomusta ei tapahtuisi. Viestin lähettäjää ei näkisi mutta kun viestiin vastaa, niin silloin viesti saapuu lähettäjälle. Viestin lähettäjä tietää, miten tulee toimia ja tarvittaessa hän

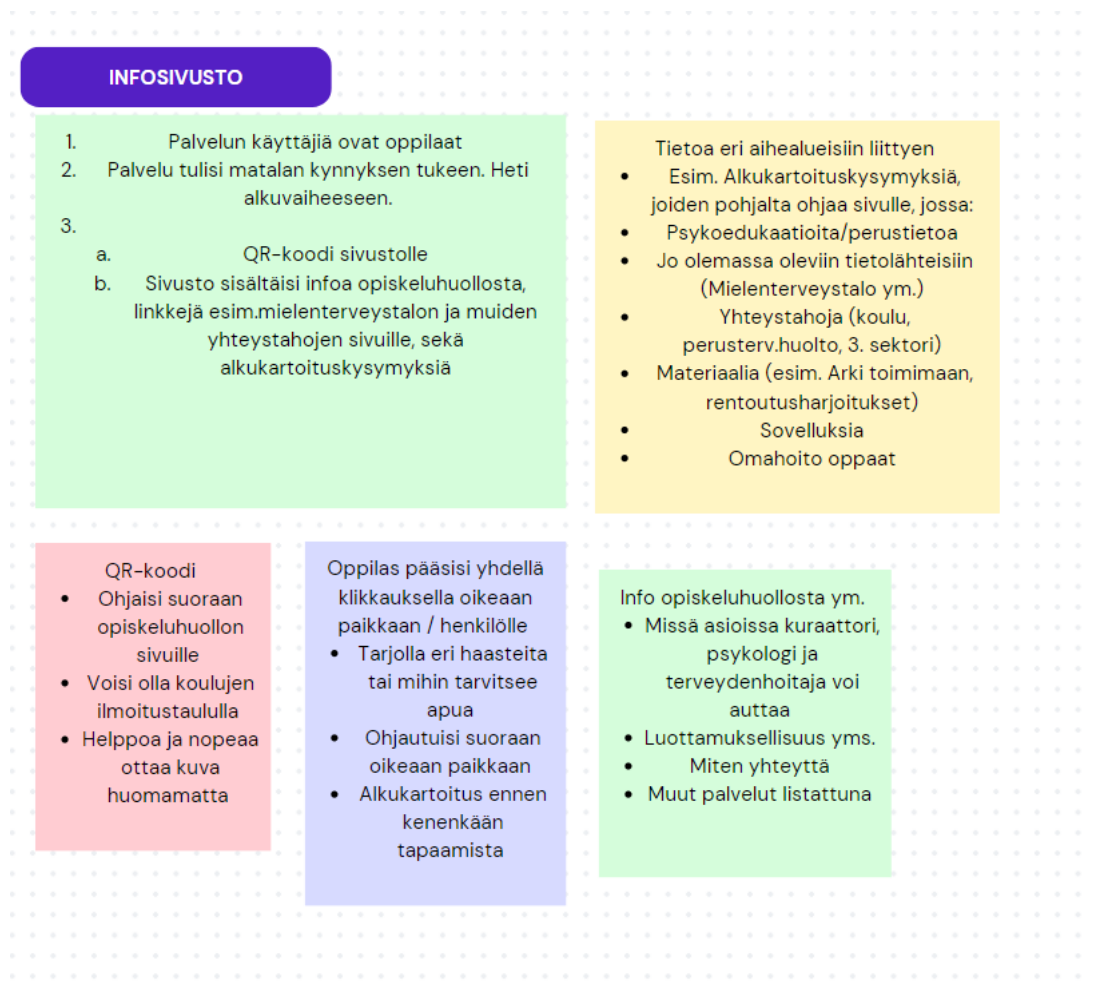
voi perustaa moniammatillisen asiantuntijaryhmän ja hän tietää heti, keitä siihen tulisi kutsua.

Koulu- ja oppilaitoskohtaiset Teams tapaamiset. Jokaiseen yksikköön tulisi luoda yhtenäiset tapaamisajat, jotta moniammatillinen yhteistyö olisi vaikuttavaa. Monella ammattilaisella on muutama tai useampi toimipiste, joten etäyhteydet toimisivat tässä varmasti parhaiten. Mikäli yhteinen aika olisi sovittavissa kasvokkain, olisi se varmasti paras vaihtoehto.

7.4 Infosivusto

Infosivustossa palvelun käyttäjiä olisivat oppilaat, joille sivusto tarjoaisi infoa opiskeluhuollosta ja linkkejä muiden yhteistyötahojen sivuille. Sivustolle olisi QR-koodi, jolloin pääsisi sivustolle yhdellä klikkauksella. Alla on post- it- lappujen ideat koottuna.

Kuva 12 Infosivusto

QR-koodi voisi olla koulujen ilmoitustaululla, josta voisi helposti ja huomaamatta ottaa kuvan. Tämä ohjaisi suoraan opiskeluhuollon sivuille. QR-koodin takana olisi valmiiksi nuorelle vaihtoehtoja, joista hän voisi valita omaan tilanteeseensa tai oireisiinsa sopivimman vaihtoehdon. Tarkoituksena olisi, että ohjelma ohjaisi nuorta antamaan lisätietoja. Annettujen tietojen perusteella ohjelma ohjaisi nuorta varaamaan tarvittaessa ajan esimerkiksi tietylle opiskeluhuollon tiimin työntekijälle.

Info oppilashuollosta Tässä olisi tietoa oppilashuollon palveluista ja siitä, missä asioissa ja miten tietyn ammattilaisen luokse voi hakeutua. Tästä löytyisi tietoa luottamuksellisuudesta. Tietoa tarjottaisiin oppilaille helposti ymmärrettävässä muodossa.

Tietoa eri aihealueista Olisi alkukartoituskysely, jonka pohjalta tämä ohjaisi eteenpäin sivuille, joissa on tietoa ja esimerkiksi psykoedukaatioita. Tämä ohjaisi myös eri toimijoiden sivuille kuten Mielenterveystalo. Sivulla olisi rentoutusharjoituksia ja muuta materiaalia esimerkiksi Arki toimimaan sekä linkkejä omahoito-oppaisiin.

8 Eettisyys, kestävyys ja vastuullisuus

Ammattihenkilöiden toiminnan tukena toimivat eettiset ohjeet ja säännöt. Ne luovat periaatteet ja kertovat yhteisölle, millaiset periaatteet toimintaa ohjaavat. Eettiset ohjeet rakentuvat kokonaisuudesta, jossa alimpana ovat konkreettiset toimintaohjeet, niiden yläpuolella käytännön ohjeet ja ylimpänä arvot ja periaatteet. Lait luovat rajat toiminnalle, mutta huomioitavaa on, että tietotekniikka edistyy lainsäädäntöä nopeammin. (Hujala & Taskinen, 2020, s. 189–190) Tämä on otettava huomioon suunniteltaessa ja rakennettaessa uusia sähköisiä palveluja.

Sähköisiä palveluita suunniteltaessa tulee pohtia myös eettisiä kysymyksiä. Yleinen eettinen lähtökohta on: Eettisyyttä tulee tarkastella ihmisen hyvän elämän näkökulmasta. Eettinen haaste tulee eteen, kun tehdään päätöksiä ja valintoja hyvältä ja oikeilta tuntuvien asioiden välillä. Sähköisten palveluiden kohdalla on olennaista merkityksellisyyden ymmärtäminen. Tuottaako sähköinen palvelu lisäarvoa ja näin pohtia myös mikä sen vaikutus arkeen on pidemmällä aikavälillä. (Koivisto, ym., 2019, ss. 54–55)

Tutkijan tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkija noudattaa tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja tutkimusta tehdessään. Näitä ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä ja tulosten tallentamisessa, esittämisessä sekä tutkimusten arvioinnissa. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 150) Tutkimusta

tehdessämme pyrimme tallentamaan tarkasti kaiken osallistujien tuottaman kirjallisen sekä äänitallenteista kerätyn tiedon. Tulosten esittämisessä noudatimme huolellisuutta, jotta osallistujien ideat pääsisivät mahdollisimman alkuperäisinä esille.

Laadullista tutkimusta arvioidaan yleisimmin validiteetin ja reliabiliteetin käsitteiden kautta. Validiteetti tarkoittaa pätevyyttä eli sitä, että mitataan juuri niitä asioita, joita pitikin. Reliabiliteetti tarkoittaa mittausten pysyvyyttä eli toistettaessa tutkimus, saadaan samat tulokset. (Kananen, 2014, s.126) Olemme hakeneet tietoa opiskeluhuollon sähköisistä palveluista kirjallisuuskatsauksella. Nuorten näkemyksiä ja kokemuksia sähköisistä palveluista olemme selvittäneet kirjallisista lähteistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön näkemykset nousivat myös esille kirjallisuuskatsauksen lähteissä.

Hyvinvointialueen opiskeluhuollon palveluiden henkilöstölle lähettämällämme kartoituksella selvitimme alueellisesti, miten sähköistä työkalua voitaisiin opiskeluhuollon palveluissa hyödyntää. Näin halusimme selvittää mahdollisimman laajasti näkemyksiä opiskeluhuollon sähköisen palvelun ideoimiseksi.

Tarkasteltaessa objektiivisuuden ongelmaa laadullisessa tutkimuksessa, joudutaan totuuskysymyksen lisäksi tarkastelemaan havaintojen luotettavuutta ja puolueettomuutta. Puolueettomuus nousee esille siinä, pyrkiikö tutkija ymmärtämään ja tarkastelemaan tiedonantajia itsenään vai vaikuttaako tähän tiedostamatta tutkijan omat ajatukset ja näkemykset. Laadullisessa tutkimuksessa tämä myönnetään, koska tutkija on tutkimusasetelman luoja ja tulkitsija. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 160) Molemmilla opinnäytetyön tekijöillä on työkokemusta kouluterveydenhuollosta ja opiskeluhuollon palveluissa työskentelystä. Tämän vaikutusta ei voida täysin poissulkea opinnäytetyöprosessissa. Työkokemus auttoi opinnäytetyöntekijöitä tunnistamaan kehitettäviä kohtia opiskeluterveydenhuollossa.

9 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Vuoden 2023 Kouluterveyskyselyssä vastaukset voidaan ensimmäistä kertaa katsoa hyvinvointialueittain. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen 8. ja 9.luokkalaisista 65 % koki terveydenhoitajan luokse pääsyn helpoksi, mutta 2,5 % kertoo, ettei yrittämisestä huolimatta ole päässyt terveydenhoitajalle. Kuraattorin luokse pääsyn helpoksi koki 58,7 % ja vaikeaksi 1,8 %. Psykologin luokse pääsyn helpoksi koki 55,7 % ja vaikeaksi 2,4 %. (THL, 2023a) Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tulokset ovat hyvin samansuuntaiset verrattuna koko

maan tuloksiin. Kaikkien ammattilaisten luokse pääsemisen suhteen on tarvetta kehittää keinoja parantaa tavoitettavuutta.

Tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen perusteella opiskeluhoollon sähköisten palvelujen mahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän. Nuoret toivovat matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalveluja lähiympäristössään. Kehittämistoiminnan perusteluna on useimmiten ongelma tai visio eli tulevaisuuden ihannekuva. Usein aktiivinen kehittäminen rakentuu ongelmien ja visioiden varaan. Ristiriidat työntävät ja visioit vetävät muutosta kohti. (Toikko & Rantanen, s.59)

Opinnäytetyöntekijöiden kehittämistoiminnan taustalla tässä opinnäytetyössä ovat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatio- ja johtamiskulttuuria kuvaavat arvot sekä visio ihanteellisesti toimivista opiskeluhoollon sähköisistä palveluista, jossa oppilaat saavat tarvitsemansa palvelut matalalla kynnyksellä, ennalta ehkäisevästi. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategiassa tätä tavoitellaan täydentämällä lähipalveluita etä- ja digipalveluilla, pyrkien tukemaan nopeaa palveluihin pääsyä.

Opiskeluhoollon palveluiden ammattilaisille lähetetyllä webropol- kyselyllä kartoitimme laajemman kontekstin näkemyksiä opiskeluhoollon sähköisen palvelun mahdollisuuksista. (Liite webropol -kysely) Kyselyn vastauksissa oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsy nähtiin tärkeimpänä sähköisen palvelun kehittämiskohteena. Tässä myös sähköisen palvelun koettiin tuottavan eniten lisäarvoa. Sähköisten palvelujen tarvetta koetaan erityisesti oppilaiden palveluihin pääsyn edistämiseen. Tämä tulee esille työpajoihin osallistuneiden yhteisenä näkemyksenä ammattitaustasta riippumatta. Huhdan ym. (2023, s. 4) mukaan nuorilla ei useinkaan ole tietoa mistä ja miten apua lähtisi hakemaan. Ensimmäiset esteet koetaan siis jo palveluihin hakeutumisessa. Työpajoissa ehdotettiin, kuinka oppilaat voisivat helpoiten löytää opiskeluhoollon sähköiset palvelut ja vaihtoehtoina mietittiin palveluiden sijoittamista Hyvinvointialueen opiskeluhoollon verkkosivuille, koulujen omille nettisivuille tai digitaaliselle palvelualustalle. Tärkeää on tiedottaa palveluista lapsi- ja nuorisolähtöisesti niin, että tieto tavoittaa heidät (THL, 2019, s. 8; Perälä, ym., 2015, ss. 66, 119).

Seuraavaksi tärkeimpänä ammattilaisten kyselyn tuloksissa pidettiin opiskeluhoollon tiimien konsultointimahdollisuutta huoltajille ja opettajille. Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa haasteita tunnistettiin eri toimialojen yhteistyössä ja opettajien kokemuksessa saada tukea. (Larsliden & Nilholm, 2021, s. 3) Työpajoissa tuotetuissa palveluideoissa erityisesti sähköiset lomakkeet palvelussa tuotettiin ideoita, joilla helpottaa opettajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Tästä esimerkkinä on opettajille suunnattu tarkistuslista, jonka avulla opettaja

pystyy tarkistamaan, mitkä asiat on hyvä olla tehtynä ennen yhteydenottoa opiskeluhuollon palveluiden tiimiin. Myös moniammatillinen yhteistyö palveluideassa koottiin ammattilaisten yhteistyötä tukevia palveluita. Palvelussa opettajien konsultaatio helppi, opettajilla olisi mahdollisuus kirjoittaa oppilaan asiasta tekstiä ja virtuaaliapuri ”keta” analysoisi, kuka tai ketkä ammattilainen/ammattilaiset voisivat auttaa asiassa parhaiten. Virtuaali-apuri antaisi tarvittavat lomakkeet täytettäväksi.

Kolmanneksi merkittäväksi nousi sähköisen työkalun hyödyntäminen opiskeluhuollon ammattilaisten keskinäiseen yhteistyöhön. Tämä nousi esiin myös henkilöstölle aiemmin tehdyn kyselyn tuloksissa, jotka saimme käyttööme. Opiskeluhuollon ammattilaisilta oli kysytty koulukohtaisten opiskeluhuollon palvelun tiimien toimivuudesta. Siinä oli nähtävissä, että tiimit lähtökohtaisesti toimivat hyvin. Myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla Opiskeluhoitopalveluiden seuranta OPA 2022- kyselyssä useammassa ammattiryhmässä oli toiminnan kehittäminen opiskeluhoitoryhmässä nostettu tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi. Se oli nostettu myös hyvin toimivien asioiden joukkoon. (Hietanen-Peltola ym., 2022, s. 91) Työpajoissa monialaiseen yhteistyöhön kaivattiin helpotusta erityisesti yhteisten oppilasasioiden hoitamiseen. Toiveena nousi yhteinen sähköinen järjestelmä, johon opiskeluhuollolle tulleet oppilasasiat voidaan kirjata yhteiseen jonoon. Tavoitteena on vähentää päällekkäistä työtä ja vahvistaa yhteistyötä.

Sähköisen palvelun toivottiin sujuvoittavan ja nopeuttavan oppilaiden palveluun pääsyä ja työntekijöiden näkökulmasta vähentävän päällekkäistä työtä. Myös nuorilla on toive päästä palveluihin sujuvasti. Nuorten näkökulmasta sujuva palveluun pääsy tarkoittaa sitä, että palvelu on saatavilla silloin kun sille on tarve. Tämä haastaa opiskeluhuollon palvelut, koska lähtökohtaisesti opiskeluhuollon palvelut ovat avoinna oppilaille koulupäivien aikana. (Pitkänen, ym., 2022, s. 79) Palvelujen kehittäminen tilanteessa, jossa tarpeet kasvavat mutta resurssit vähenevät on haastavaa. Kasvokkain ja sähköisten menetelmien hyödyntämistä toisiaan täydentävinä menetelminä tulisi lisätä. (Pitkänen, ym., 2022, ss. 21–22) Työpajojen palveluideoissa Chat toimisi oppilaiden matalan kynnyksen yhteydenottokanavana. Myös nuorille suunnattu sähköinen kyselylomake ”Pitääkö olla huolissaan kysely” ohjaisi oppilaita oikeaan palveluun opiskeluhuollossa. Lisäksi nuoret voisivat täyttää lomakkeen tilanteessa, jossa heillä on huoli kaverista.

Nuorisobarometrissa 2020 kartoitettiin nuorten kokemuksia eri palveluista. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluun pääsyn nopeaksi koki 60 % vastanneista nuorista. Autetuksi tulemisen kokemuksen oli saanut 83 % oppilaista. Oppilaista 88 % koki tulleen kohdelluksi kunnioitettavasti henkilökunnan taholta koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa.

(Berg & Myllyniemi, ss. 41–42) Nuorisobrometrin tulokset näyttäytyvät tässä valossa melko positiivisina, mutta palveluissa syrjintää kokeneita on muutama prosentti. Syrjintää palveluissa ovat kokeneet eniten ne nuoret, jotka kuuluvat useampaan kuin yhteen vähemmistöön. (OKM, 2020, s. 47) Nuorisobarometrin 2020 selvitys osoittaa, että koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa tulisi kiinnittää huomiota palveluiden tasavertaiseen saavutettavuuteen erityisesti näiden nuorten kohdalla.

Manner-Suomessa-tutkimuksessa ilmeni, että nuoren voi olla vaikea löytää palveluita hänelle sopivaan aikaan. Sähköinen asiakkuus vaatii usein sen, että nuori on ensin yhteydessä palveluun soittamalla tai käymällä asiointipisteessä. Iltavastaanottoja nuorten palveluissa on vähän. (Hammerberg & Klemetti 2016, s. 50) Matalan kynnyksen palveluideoita esiteltäessä ryhmässä heräsi keskustelu vastaanottoaikojen tarpeellisuudesta myös virka-ajan ulkopuolella. Virtuaaliapuri eli neuvontabotin palveluideassa ei tarvita työntekijää, jolloin palvelun käyttö mahdollistuu vuorokauden ajasta riippumatta. Yhteisenä tahtotilana osallistujilla oli kehittää opiskeluhuollon palveluita paremman saavutettavuuden näkökulmasta. Matalan kynnyksen palveluiden, Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohankkeen raportissa Leemann ja Hämäläinen (2015, ss. 1–5) nimesivät matalan kynnyksen palvelun ominaisuuksiksi spontaanin asiointin mahdollisuuden, pidennetyt ja kohderyhmään sovelletut aukioloajat, sijainnin saavutettavuuden näkökulmasta sekä mahdollisuuden asioida anonyymisti. Opiskeluhuoltolaki velvoittaa tarjoamaan opiskeluhuoltopalvelut oppilaille lähipalveluina. Opiskeluhuoltoon tulee saada yhteys virka-aikana. Nämä vahvasti velvoittavat opiskeluhuollon palveluiden aukioloaika virka-aikaan. (Oppilas- ja opiskelija huoltolaki 1287/2013, § 15, §17.)

Opiskeluhuollon sähköiset palvelut mahdollistavat opiskelijoille helpon pääsyn erilaisiin opiskeluhuollon ammattilaisten tarjoamiin resursseihin, kuten terveydenhuoltoon, psykologisiin palveluihin sekä kuraattorin tukeen. Kaikkien palveluiden toteuttaminen sähköisenä ei ole mahdollista, eikä edes tavoiteltavaa. Tarvitaan edelleen myös henkilökohtaista kohtaamista ja palveluihin sisään kävelemisen mahdollisuutta. Monet palvelut myös opiskeluhuollossa voidaan kuitenkin muotoilla uudelleen ja toteuttaa sähköisesti. (Huhta ym., 2023, s. 4; Suomidigi) Tulevaisuudessa nuorten tavoittamiseen ja palvelujen tarjoamiseen tarvitaan entistä enemmän sähköisiä työvälineitä ja taitoa niiden hyödyntämisessä (Huhta ym., 2023, s. 8). Sähköisten palveluiden avulla opiskelijat voivat saada apua ja ohjausta joustavasti ja luottamuksellisesti. He voivat varata aikoja tapaamisiin, täyttää kyselylomakkeita, saada tietoa terveyteen ja hyvinvointiin liittyen.

Sähköinen palvelu edistää myös tiedonkulkua eri sidosryhmien välillä, kuten opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja opiskeluhuollon ammattilaisten kesken. Tämä osaltaan varmistaa kokonaisvaltaisen tukijärjestelmän, jossa kaikki osapuolet voivat työskennellä yhdessä opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Luennollaan professori Martti Syrjälä (henkilökohtainen tiedonanto 14.10.2021) painotti, että tulevaisuudessa sähköisten palveluiden tulisi asiakkaan näkökulmasta mahdollistaa nopeampi ja helpompi hoitoon pääsy sekä mahdollistaa aiempaa enemmän itsemonitorointia ja -hoitoa. Ammattilaisen näkökulmasta sovellusten tulisi tukea päätöksentekoa, vähentää toistotyötä ja näin vapauttaa kapasiteettia lisäten työtyytyväisyyttä, ammattilaisen saadessa keskittyä omaa ammattitaitoaan vaativaan työhön.

Työpajatyöskentelyssä osallistujat esittivät yhteenvedona näkemyksensä ajankohtaisimmista palveluiden jatkokehittämisideoista. Osallistujien mukaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen opiskeluhuollon Internet sivustolle voisi rakentaa sisältöä hyödyntäen Infosivustoon koottuja palveluideoita. Infosivustolla voisi olla tietoa opiskeluhuollosta sekä siitä missä asioissa ja miten kenenkin ammattilaisen luokse voi hakeutua sekä linkkejä yhteistyötahojen sivuille. Kyseiselle sivustolle pääsisi helposti esimerkiksi QR-koodin avulla. Tämä palvelisi, oppilaita, vanhempia ja opettajia. Edellytykset tämän idean toteuttamiselle lähitulevaisuudessa nähtiin hyvänä. Tulevaisuuden kehittämistavoitteena nähtiin yhteisen kirjaamisalustan mahdollistaminen opiskeluhuollon palveluiden ammattilaisten ja opiskeluhuollon muiden toimijoiden kesken yksilöllisen opiskeluhuollon asioissa.

Lähteet

- Ala-Laurinaho, A., Alanko, T., Alasoini, T., Bergbom, B., Kalakoski, V., Välikangas, P., Kokkinen, L., Kurki, A-L., Lantto, E., Leino-Arjas, P., Lukander, K., Mänttari, S., Oikarinen, T., Panganniemi, N., Ruokolainen, M., Seppänen, L., Sirola, P., Smedlund, A., Soikkanen, A., Väänänen, A. (2020). *Hyvinvointia työstä 2030-luvulla. Skenaarioita suomalaisen työelämän kehityksestä*. Työterveyslaitos.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140712/Hyvinvointia%20ty%c3%b6st%c3%a4%202030-luvulla.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Alasoini, T. (2010). Uusi tapa oppia ja tuottaa innovaatioita: osallistava innovaatiotoiminta. Työpoliittinen aikakauskirja 3/2010. Työ ja elinkeinoministeriö.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162797/Ty%C3%B6poliittinen%20aikakauskirja3.2010.pdf.PDF?sequence=1#page=19>
- Hammarberg, L. & Klemetti, R. (2016). Nuorten palvelujen järjestämisen malleja Manner-Suomessa. Puhelinhaastattelujen raportti. Työpaperi 34/2016. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131367/URN_ISBN_978-952-302-750-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hietanen-Peltola, M., Rautava, M., Laitinen, K. (2019). Kohtaaminen keskiössä- Lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhoollon palveluissa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137983/URN_ISBN_978-952-343-307-9.pdf?sequence=2&isAllowed=y6.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Laitinen, K., & Vaara, S. (2022). Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla: Opiskeluhoolltopalvelujen seuranta OPA 2022.
- Huhta, H., Tourunen, J., Kaskela, T., Takala, J., Helfer, A., Jurvanen, S., Laine, R., Larivaara, M., Suurpää, L., Pitkänen, T. (2023) Matala kynnys ymmärrettävä laajasti nuorten palveluissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164402/9-2023>
- Hujala, A. & Taskinen, H. (2020). Uudistuva Sosiaali- ja terveysala. Tampere University

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123995/978-952-359-022-9.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Innokylä. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/aivoriihi>

Isoherranen, K. (2012). Uhka vai mahdollisuus: moniammatillista yhteistyötä kehittämässä.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf

Isojärvi J. (2011). Tutkimuskysymyksestä hakustrategiaksi: PICO-asetelma informaation työkaluna. Osaamisen ytimessä – tietoaaineistot tutuiksi. BMF ry:n kevätseminaari 13.4.2011. Kuopio. Haettu 10.8.2023 osoitteesta

<https://bmfry.files.wordpress.com/2018/06/pico-asetelma-informaation-tyc3b6kaluna.pdf>

Kananen, J. (2014). Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja

Kantojärvi, P. (2012). Fasilitointi luo uutta Menesty ryhmän vetäjänä. Talentum.

Koivisto, R., Leikas, J., Auvinen, H., Vakkuri, V., Saariluoma, P., Hakkarainen, J. & Koulumäki, R. (2019) Tekoäly viranomaistoiminnassa - eettiset kysymykset ja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys. Valtioneuvoston kanslia.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161345/14-2019-Tekoaly%20viranomaistoiminnassa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Laaksonen, H., Laitinen, H. & Hiilamo, H. (2020). Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä.

Larsliden, B., & Nilholm, C. (2021) Is it possible for pupil welfare teams to work health promoting and preventively? – A case study, International Journal of Inclusive Education, DOI: 10.1080/13603116.2021.1941315

Leemann, L. & Hämäläinen, R.-M. (2015). Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveystieteiden tutkimuskeskus

https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf/97b1aef8-b8ca-4ec3-ac4c-b80d3e754cec

Lehtoaro, S., Juujärvi, S., & Sinervo, T. (2019). Sähköiset palvelut ja palvelujen integraatio haastavat osaamisen: Sote-ammattilaisten näkemyksiä tulevaisuuden

osaamistarpeista.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/166291/Lehtoraro_Juujarvi_Sinervo.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Nivala, J. (2021). Näyttöön perustuvan tiedon implementointi päivystyspoliklinikalla – Integratiivinen kirjallisuuskatsaus ja kuvaus temaattisesta analyysistä [pro gradu – tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202106085752>

Opetushallitus./ n. d.) Opiskeluhoito. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskeluhoito>

Opetushallitus. 13.12.2022. Opetussuunnitelman perusteiden ja ammatillisen koulutuksen määräyksen opiskeluhoitoon osuuksia uudistettiin vastaamaan vuodenvaihteessa voimaan astuvia lakimuutoksia.
<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/opetussuunnitelman-perusteiden-ja-ammattillisen-koulutuksen-maarayksen-opiskeluhoitoon>

OKM. (n. d.). Oppilas- ja opiskelijahuolto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://okm.fi/oppilas-ja-opiskelijahuolto>

OKM. (2020) Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020. Berg, P.& Myllyniemi, S.(toim.)
<file:///C:/Users/35844/Downloads/nuorisobarometri-2020-web.pdf>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>

Peltoniemi, S. & Raappana, S. (28.2.2023). Ennätysmäärä tukea nuorten mielen hyvinvointiin. Mieli ry.
<https://mieli.fi/uutiset/ennatysmaara-tukea-nuorten-mielen-hyvinvointiin/>

Pitkänen, T., Tourunen, J., Huhta, H., Kaskela, T., Takala, J., Helifer, A., Jurvanen, S., Laine, R., Larivaara, M., Suurpää, L., (2022) Nuorten mielenterveyden tukeminen sosiaalihuollossa ja matalan kynnyksen toiminnassa. Työntekijöiden ja nuorten näkemyksiä tarpeista ja toimintatavoista. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164402/VNTEAS_2022_65.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Rubin, A. (2004). Tulevaisuudentutkimus tiedon alana. TOPI-Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaalit. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto.
<https://tulevaisuus.fi/filosofiset-perusteet/tulevaisuudesta-tietamisen-ongelma/>
- Ruutu, P. (2019). Psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa hoidettujen lasten ja nuorten koulunkäynnin tukeminen perusopetuksessa ja sairaalaopetuksen koetut vaikutukset.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-5547-4>
- Steffansson, M., Kettunen, A. (2018). Piloteista malliksi-Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisten palvelujen käyttöönottomalli henkilöstön näkökulmasta. Teoksessa M-L Laitinen (toim.), ”Digi vie, sote vikisee” Kokemuksia sote-alan digitalisaatiosta DigiSote-hankkeessa Etelä-Savossa(ss.66-77) Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/151951/URNISBN9789523440906.pdf>
- Suomidigi 2020. Digitaalisten palvelujen asiakaslähtöinen suunnittelu.
<https://www.suomidigi.fi/sites/default/files/2020-03/Digitaalisten%20palvelujen%20asiakas%C3%A4ht%C3%B6inen%20suunnittelu.pdf>
- Perälä, M. L., Hietanen-Peltola, M., Halme, N., Kanste, O., Pelkonen, M., Peltonen, H., ... & Heiliö, P. L. (2015). Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126938/Monialainen_opiskeluhoito_Opas36.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Tanner, P.(2016) Osallistavat työpajamenetelmät case: Martela pelisääntötyöpaja monitilatoimistoon. [YAMK opinnäytetyö, Lahden ammattikorkeakoulu].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/114794/Tanner_Petra.pdf?sequence=1
- THL. (n.d) Opiskeluhoito. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito>
- THL. (2019). Kohtaaminen keskiössä- Lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhoollon palveluissa. Opas 2/2019. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137983/URN_ISBN_978-952-343-307-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL. (2023a)

https://public.tableau.com/app/profile/.kouluterveyskysely/viz/Lastenjanuortenterveysi_ahyvinvointi/Navigointisivu

THL. (2023b). Lasten ja nuorten palveluiden yhdenmukainen saavutettavuus. Kansallisen lapsistrategian toimenpiteen 14 raportti. Työpaperi 6/2023. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-027-9>

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146346/TY%c3%962023_006_Lasten%20ja%20nuorten%20palveluiden%20yhdenvertainen%20saavutettavuus_s_korjattu%20280323.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Tiirinki, H., Suhonen, M., Lunkka, N., & Turkki, L. (2016). Diversiteetin kohtaaminen moniammatillisessa terveysalan johtamisessa. Teoksessa A. Syväjärvi, & V. Pietiläinen (Toim.), Inhimillinen ja tehokas sosiaali- ja terveysjohtaminen Inhimillinen ja tehokas sosiaali- ja terveysjohtaminen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0344-0>

Toikko, T. & Rantanen, T. (2009). Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen Yliopistopaino.

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Kustannus Oy Tammi Helsinki.

University of Oxford. (2021) Prisma transparent reporting of systematic reviews and meta-analyses. Haettu 5.5.2022 osoitteesta <http://www.prisma-statement.org/>

Vaismoradi, M., Turunen, H. & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. Nursing & health Sciences, 15(3), 398–405. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/nhs.12048>

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue. (2022) Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategia. https://vakehyva.fi/sites/default/files/document/Vakehyva_Strategia_hyv%C3%A4ksyty.pdf

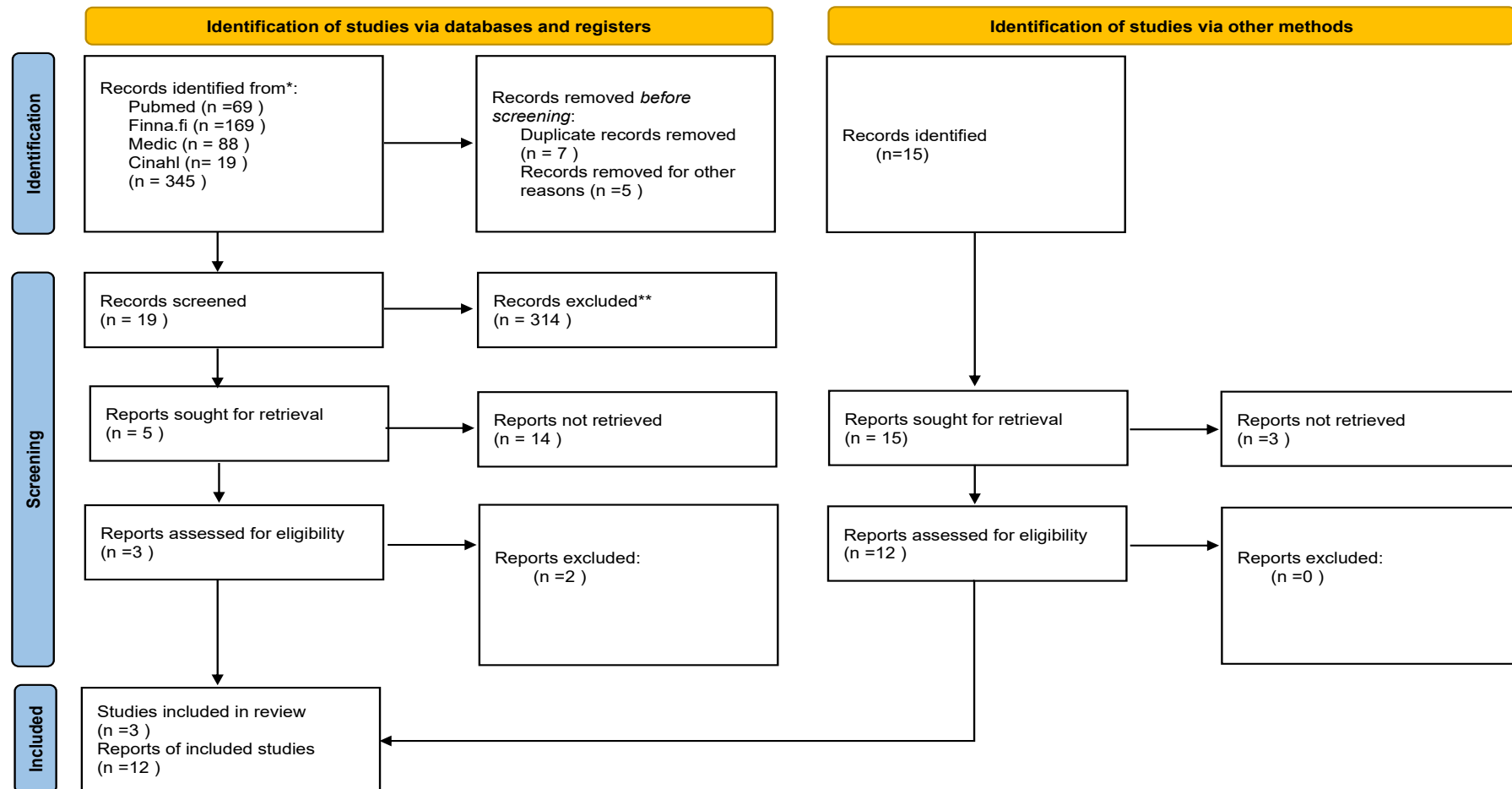
Vilkka, H. (2023). Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Art House Oy.

Voutilainen, T. (2020). Digitaalisten palvelujen sääntely. Alma Talent.

<https://ezproxy.hamk.fi/login?url=https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/20ju436246>

Liite 1. Prisma 2020 Flow diagram

PRISMA 2020 flow diagram for new systematic reviews which included searches of databases, registers and other sources

Liite 2. Kysely opiskeluhuollon palveluiden työntekijöille

Hei sinä opiskeluhuollon tiimin ammattilainen,

Kutsumme sinut ideoimaan kanssamme sähköistä palvelua opiskeluhuollon tiimin käyttöön. Olemme sosiaali- ja terveydenhuollon ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoita Hämeen ammattikorkeakoulussa. Osana opinnäytetyönämme toteutamme kevään 2023 aikana kaksi ideointityöpajaa, joissa tavoitteena on suunnitella sähköinen palvelu opiskeluhuollon käyttöön Vantaan ja Keravan Hyvinvointialueelle. Kiinnostaisiko sinua osallistua ideointiryhmään?

Aihe on erittäin ajankohtainen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella opiskeluhuollon ammattilaiset sijoittuvat samaan tehtäväalueeseen ja tämä mahdollistaa entistä paremman moniammatillisen yhteiskehittämisen. Kehittämällä sähköisiä palveluita ja työkaluja pyrimme lisäämään oppilaiden osallisuutta sekä ammattilaisten joustavampaa yhteistyötä opiskeluhuollossa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla Opiskeluhuoltopalveluiden seuranta OPA 2022 kyselyssä useammassa ammattiryhmässä oli toiminnan kehittäminen opiskeluhuoltoryhmässä nostettu tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi. Se oli nostettu myös hyvin toimivien asioiden joukkoon. (Hietanen-Peltola ym., 2022, s. 91)

Opiskeluhuoltoryhmän tiimin toiminnassa on useita kohtia, joissa sähköistä työkalua voisi hyödyntää. Näitä ovat ammattilaisten välinen yhteisen työn suunnittelu, oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsyn helpottaminen sekä opiskeluhuollon tiimin konsultointi.

Oheisella Webpropol kyselyllä pyrimme kartoittamaan teidän ammattilaisten ajatuksia sähköisen työkalun mahdollisuuksista. Vastauksianne käytetään pohjana työpajatyöskentelyn suunnittelussa. Kyselyyn vastaaminen ei velvoita ideointiryhmään osallistumiseen. Vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu anonymisti. Vastaukset kyselyyn pyydämme 17.3.2023 mennessä. Kyselyyn pääset ohessa olevan webropol-linkin kautta.

Ideointityöpajat järjestetään ma 27.3 klo 13-16 (paikka tarkentuu lähempänä) ja to 20.4 klo 13-16 (Teams tapaaminen). Vastaamalla tähän sähköpostiin ilmoitat halukkuudestasi osallistua ideointiryhmään. Samalla annat suostumuksesi nimi ja sähköpostiosoite tietosi keräämiseen yhteydenpitoa varten.

Kyselyn ja ryhmän toteutuksesta vastaavat Heini Suomalainen

heini.suomalainen@student.hamk.fi ja Riikka Rekonen riikka.rekonen@student.hamk.fi

Heiltä saat tarvittaessa lisätietoa sisältöön liittyen.

Yhteistyöterveisin

Heini Suomalainen ja Riikka Rekonen

Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Laitinen, K. & Vaara, S. (2022). *Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla: Opiskeluhoitopalvelujen seuranta OPA 2022*. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos.

Kysely

1. Missä roolissa toimit opiskeluhuoltoryhmässä?
 - a. terveydenhoitaja
 - b. kuraattori
 - c. psykologi
 -
2. Missä voisi hyödyntää sähköistä työkalua? Valitse sopivin.
 - a. Oppilaan matalan kynnyksen palveluun pääsyyn
 - b. Ammattilaisten väliseen yhteistyöhön
 - c. Oppilashuollon konsultointiin (huoltajat, opettajat)
 - d. muu, mikä?
 -
-
3. Mitä hyötyä sähköinen työkalu voisi tuoda opiskeluhuoltoon?
 -
 -
4. Toivottavasti tämä herätti mielenkiintosi. Odotamme yhteydenottoasi😊